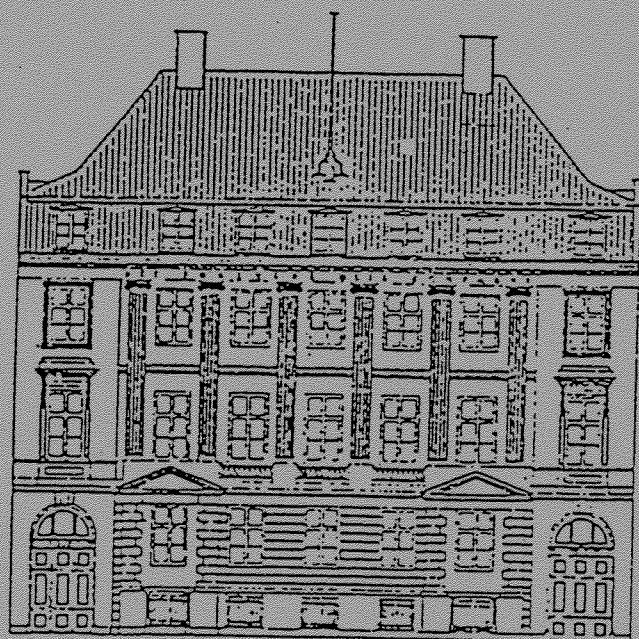

ARBEJDSRETEN 1996

Forord

Arbejdsrettens årsberetning for 1996 indeholder udover opgørelser over modtagne, afsluttede og verserende sager en række mere udførlige oversigter til belysning af rettens arbejde.

Beretningen indeholder endvidere oplysninger om rettens sammensætning og sekretariatet samt nogle bemærkninger om aktuelle problemstillinger, herunder en omtale af en ny arbejdsretslov, der forventes vedtaget til ikrafttræden den 1. marts 1997.

København, den 15. januar 1997.

Palle Kiil

/ Jørn Andersen Birgit Skytte Unni Lund

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Arbejdsrettens sammensætning	5
1.1. Regler	5
1.2. Valgene	5
1.3. Dommere	5
1.4. Retsmøder	7
 2. Sekretariatet	 8
2.1. Lokaler	8
2.2. Medarbejdere	8
2.3. Fuldtidsansatte	8
2.4. Sekretæren	9
2.5. De assisterende sekretærer	9
2.6. Efteruddannelse	9
 3. Retssagerne	 12
3.1. Udviklingen i sagsantallet	12
3.2. Modtagne sager	13
3.3. Afsluttede sager	13
3.4. Sagernes karakter	24
3.5. Sagsbehandlingstiden	27
3.6. Verserende sager	27
3.7. Dommernes arbejdsbyrde	28
 4. Andre opgaver	 31
4.1. Udpegning af opmænd	31
4.2. Indstilling af forligsmænd og mæglingsmænd ..	31
 5. Den udadrettede virksomhed	 32
5.1. Besøg i retten	32
5.2. European Association of Labour Courts	32
5.3. European Labour Court Judges	32
5.4. International Society for Labour Law	33

6. Aktuelle problemstillinger	35
6.1. Arbejdsretten og de almindelige domstole.....	35
6.2. Genoptagelse af arbejdsretssager	38
6.3. Forholdet til menneskerettighedskonventionen	41
 7. En ny arbejdsretslov	 43
7.1. Debat om arbejdsretsloven	43
7.2. Betænkning fra udvalget om revision af loven	43
7.3. Domstolsudvalgets betænkning	44
7.4. Arbejdsministerens lovforslag.....	45
 Bilag	
Arbejdsministerens forslag til lov om Arbejdsretten	
Ændringsforslag	

1. Arbejdsrettens sammensætning

1.1. Regler

Arbejdsretten består af et formandskab på 6 (en formand, 3 næstformand og 2 suppleanter) samt 40 faglige dommere (12 ordinære og 28 suppleanter).

De faglige dommere vælges af en række arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer samt offentlige myndigheder og organisationer med arbejdsgiverfunktioner, mens formandskabet, hvis medlemmer skal opfylde de almindelige betingelser for at være dommer, vælges af de ordinære faglige dommere.

Valgene afholdes hvert tredje år i henholdsvis september og december måned med virkning fra den følgende 1. november og 1. januar.

1.2. Valgene

De seneste valg fandt sted i 1994. Siden er koncerndirektør Niels Laurits Thygesen, vicedirektør Flemming Quade Sarroe samt vicekontorchef Dorte Solholt og formand Finn Thorgrimson fratrådt.

I stedet har de respektive organisationer valgt købmand Niels Fog, afdelingschef Peter Bramsnæs og formand Hans Jensen som ordinære dommere og kontorchef H.C. Tjellesen som suppleant.

En plads som suppleant, der blev ledig, da forbundsformand Jørn-Oluf Olsen afgik ved døden, er ubesat.

1.3. Dommere

Arbejdsretten har herefter følgende sammensætning:

Formandskabet.

Højesteretsdommer Palle Kiil (formand)

Højesteretsdommer Hans Kardel (næstformand)

Højesteretsdommer Erik Riis (næstformand)

Højesteretsdommer Marie-Louise Andreasen (næstformand)

Højesteretsdommer Mogens Hornslet (suppleant)

Højesteretsdommer Per Sørensen (suppleant)

De faglige dommere.

Valgt af Dansk Arbejdsgiverforening

Købmand Niels Fog (ordinær dommer)

Landsretssagfører Aage Spang-Hanssen (ordinær dommer)

Direktør Otto Hansen (ordinær dommer)

Direktør Jens Bollerup-Jensen (suppleant)

Advokat Poul Flemming Hansen (suppleant)

Direktør Preben Albæk Petersen (suppleant)

Advokat Henrik Lind (suppleant)

Administrerende direktør Erik Ross Pedersen (suppleant)

Underdirektør Erik Kjærgaard (suppleant)

Valgt af Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Advokat Terkel Lund-Nielsen (ordinær dommer)

Direktør Gert Kristensen (suppleant)

Direktør Axel Sløk (suppleant)

Administrerende direktør Steen A. Rasmussen (suppleant)

Direktør Jannik Dresling (suppleant)

Valgt af Finansministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening samt Københavns og Frederiksberg kommuner

Forhandlingsdirektør Finn Hoffmann (ordinær dommer)

Afdelingschef Peter Bramsnæs (ordinær dommer)

Kontorchef Carl Erik Johansen (suppleant)

Specialkonsulent Carsten Holm (suppleant)

Kontorchef Allan Nielsen (suppleant)

Kontorchef H.C. Tjellesen (suppleant)

Valgt af Landsorganisationen i Danmark

Formand Hans Jensen (ordinær dommer)

Forbundsformand Max Bæhring (ordinær dommer)

Advokat Nicolai Westergaard (ordinær dommer)

Gruppeformand Willy Strube (ordinær dommer)

Forbundsformand Lillian Knudsen (suppleant)

Forbundsformand John Dahl (suppleant)
Forbundsformand Erik Nielsen (suppleant)
Advokat Mads Kofod (suppleant)
Advokat Annette B. Elmer (suppleant)
Forbundsformand Poul Erik Skov Christensen (suppleant)

Valgt af Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Akademikernes Centralorganisation og Ledernes Hovedorganisation

Formand Anker Christensen (ordinær dommer)
Formand Søren Vang Rasmussen (ordinær dommer)
Administrerende direktør Svend Askær (suppleant)
Afdelingschef Peter Thorning (suppleant)
Professor Mogens Kockvedgaard (suppleant)
Maskinmester Leif Dolleris (suppleant)
Direktør Bent Nyløkke Jørgensen (suppleant)
Sekretariatschef Peter Funch (suppleant)
Første reserveløge Svend M. Christensen (suppleant)

1.4. Retsmøder

Retsmøder under forberedelsen af sagerne afholdes af formandskabets medlemmer på den ordinære retsdag om torsdagen fra kl. 14.30 og i meget hastende tilfælde andre dage.

Formandskabets medlemmer leder endvidere domsforhandlingerne, der normalt også indledes kl. 14.30. I principielle sager kan retten sættes med 3 medlemmer af formandskabet.

Ved domsforhandlinger tiltrædes retten af 6 faglige dommere, hvoraf 3 er udpeget blandt de arbejdsgivervalgte og 3 blandt de lønmodtagervalgte dommere. Undertiden udpeges også personer, der er konstitueret som dommere af de valgberettigede organisationer.

De faglige dommere, der skal deltage i de enkelte sager, udpeges som udgangspunkt af rettens sekretariat. I praksis udpeger Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark dog selv dommere i sager, hvor de er part.

2. Sekretariatet

2.1. Lokaler

Arbejdsrettens retssal og sekretariat findes i Arbejdsmarkedets Hus, Sankt Annæ Plads 5, 1250 København K (telefon 33 93 89 22 og telefax 33 15 49 22).

2.2. Medarbejdere

Der er knyttet følgende medarbejdere til sekretariatet:

Administrerende dommer Jørn Andersen (rettens sekretær)
Fuldmægtig Lykke Petersen (assisterende sekretær)
Fuldmægtig Søren Hess (assisterende sekretær)
Fuldmægtig Stig Nørgaard (assisterende sekretær)
Kontorfuldmægtig Birgit Skytte
Overassistent Unni Lund
Betjentformand Steen Jensen
Ministerialbetjent Lars Hansen
Telefonist Maria Siggaard
Telefonist Betty Nielsen

De fuldtidsansatte medarbejdere Birgit Skytte, Unni Lund, Steen Jensen og Lars Hansen gør sideløbende tjeneste i Forligsinstitutionens sekretariat, der også er placeret i Arbejdsmarkedets Hus, ligesom Steen Jensen og Lars Hansen har opgaver i forbindelse med møder og kurser, der i øvrigt afholdes i huset. Det samme gælder telefonisterne.

2.3. Fuldtidsansatte

Det daglige arbejde i sekretariatet varetages af de fuldtidsansatte medarbejdere.

Birgit Skytte og Unni Lund berammer således bl.a. selvstændigt de indkomne sager og virker sædvanligvis som retsskriver under forberedende retsmøder og de møder, hvor dommenes ordlyd vedtages.

Steen Jensen og Lars Hansen er bl.a. ansvarlige for modtagelsen af sagerne, klargøring af lokaler samt mangfoldiggø-

relse og udsendelse af materiale.

2.4. Sekretæren

Rettens sekretær har i første række administrative opgaver. Som led i rationaliseringen af rettens arbejde har sekretæren, der traditionelt er byretsdommer, endvidere i en årrække efter bemyndigelse givet i forståelse med arbejdsmarkedets hovedorganisationer beklædt retten under forberedende møder i sager, der er indbragt af Landsorganisationen i Danmark mod uorganiserede arbejdsgivere eller visse mindre arbejdsgiversammenslutninger. Når indklagede udebliver fra sådanne retsmøder trods lovlig tilsigelse, udarbejder sekretæren udkast til udeblivelsesdom, der afsiges af den retsformand, på hvis vegne han har beklædt retten. Det forekommer endvidere jævnligt, at parterne som led i forlig overlader afgørelsen af sager til sekretæren.

2.5. De assisterende sekretærer

De assisterende sekretærer, der er akademisk uddannede fuldmægtige med hovedbeskæftigelse i Arbejdsministeriets departement eller institutioner, virker især som retsskrivere under de udvidede forberedende møder, der afholdes med henblik på at forlige sager ved at parterne overlader afgørelsen til et medlem af formandskabet, samt ved domsforhandlinger.

Under voteringen efter domsforhandlingerne fører sekretærerne selvstændigt voteringsprotokollen, hvorefter de enkelte deltagende dommers standpunkter fremgår.

For at give arbejdet et videre uddannelsesmæssigt sigte er der desuden indledt et forsøg, hvor de assisterende sekretærer i visse tilfælde efter aftale med vedkommende retsformand udarbejder et forslag til det domsudkast, der forelægges for de faglige dommere.

2.6. Efteruddannelse

Den personalepolitiske ramme for Arbejdsministeriet fremhæver, at de skiftende og stadigt stigende krav til det offentlige gør det til en klar forudsætning, at de enkelte in-

stitutioner satser på medarbejdernes udvikling både i form af en stadig udbredelse eller fornyelse af arbejdsopgaverne og egentlig, planlagt efteruddannelse.

I overensstemmelse hermed har Arbejdsretten gennem årene bestræbt sig på at tilrettelægge et forløb for de faste medarbejdere i sekretariatet, der løbende udbygger deres kvalifikationer og gør det muligt at overlade dem stadig flere opgaver til selvstændig løsning.

De kontoruddannede medarbejdere har således overtaget en betydelig del af det arbejde, der tidligere påhvilede sekretæren, og næsten fuldstændigt afløst de assisterende sekretærer som retsskrivere under forberedende retsmøder.

Dette har været en nødvendig forudsætning for, at sekretæren kan behandle og i meget vidt omfang afslutte det store og for tiden kraftigt stigende antal sager, Landsorganisationen i Danmark indbringer mod uorganiserede arbejdsgivere, og for at forsøget med inddragelse af de assisterende sekretærer i udformningen af rettens domme har kunnet iværksættes.

Som følge af karakteren af arbejdsopgaverne ved retten, er tilbuddene i kursusplanerne for Arbejdsministeriets medarbejderuddannelse ikke altid lige relevante.

Arbejdsretten har derfor truffet aftale med Justitsministeriet om, at medarbejderne i sekretariatet kan deltage i domstolenes kurser for retssekretærer; og i 1996 har Birgit Skytte fulgt et kursus for retssekretærer i behandling af civile sager.

Birgit Skytte, Unni Lund, Steen Jensen og Lars Hansen har endvidere hver især deltaget i 2 edb-kurser.

Da det må anses for hensigtsmæssigt, at medarbejdere har kendskab til arbejdsgangene i andre institutioner, har sekretariatets faste medarbejdere desuden haft lejlighed til at gøre sig bekendt med dele af arbejdet ved en byret.

Denne kontakt med de almindelige domstole tænkes udbygget i de kommende år, herunder ved et besøg i Østre Landsret.

Da der imidlertid ikke findes institutioner i Danmark, som har opgaver af samme karakter som de, Arbejdsretten løser, fik sekretærerne og de faste medarbejdere i sekretariatet for nogle år siden mulighed for at besøge den norske Arbejdsret og Riksmeklingsmanden, og sekretariatet har modtaget en invitation fra svenske Arbetsdomstol til et lignende besøg.

3. Retssagerne

3.1. Udviklingen i sagsantallet

Antallet af modtagne sager er faldet til det niveau, der var sædvanligt før 1995; og da det samtidig er lykkedes at afslutte ganske mange, er antallet af verserende sager ganske acceptabelt.

Selvom der er afgjort 30 sager ved dom i 1996, har antallet af domsforhandlinger, været det laveste i mange år, idet 10 sager, som vedrørte Ribus-konflikten, blev afgjort ved en dom.

Til gengæld er der afsagt et meget betydeligt antal udeblivesdomme. Dette er en konsekvens af, at en stadig stigende del af de sager, Arbejdsretten modtager, er rettet mod uorganiserede arbejdsgivere.

År	Modtaget	Afsluttet					Vers
		Dom	Udom	Forlig	Bortf	Ialt	
1986	478	56	27	268	81	432	415
1987	532	81	38	453	118	690	259
1988	429	43	45	373	64	525	172
1989	436	47	38	296	53	434	175
1990	420	40	33	268	68	409	186
1991	399	36	31	261	51	379	206
1992	340	53	23	281	35	392	153
1993	542	40	37	305	62	444	235
1994	467	33	40	370	61	504	196
1995							
1. halvår	345	16	26	121	46	209	293
2. halvår	305	9	25	161	54	249	346
	650	25	51	282	100	458	
1996							
1. halvår	295	17	41	181	64	303	329
2. halvår	165	13	39	115	35	202	299
	460	30*/**	80***	296	99	505	

- * Der er kun afsagt 18 domme, idet henholdsvis 10, 3 og 2 sager blev afgjort ved 3 domme.
- ** Hertil kommer 2 sager, der blev udsat på faglig voldgift ved henholdsvis kendelse (95.111) og tilkendegivelse (94.390) under medvirken af faglige dommere.
- *** Der er afsagt 79 udeblivelsesdomme, idet 2 sager blev afgjort ved en dom.

3.2. Modtagne sager

Af de 460 sager, Arbejdsretten modtog i 1996, var 337 indbragt af lønmodtagerorganisationer, mens 123 var indbragt af arbejdsgivere.

Dette er udtryk for, at der stadig sker en forskydning i parternes anvendelse af retten:

<u>Lønmodtagere</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>
LO	222	372	329
FTF	3	16	8
Andre	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>0</u>
	229 (50 %)	393 (60 %)	337 (73 %)

<u>Arbejdsgivere</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>
DA	191	174	100
SALA	18	23	6
Andre private	15	31	10
Offentlige	<u>14</u>	<u>29</u>	<u>7</u>
	238 (50 %)	257 (40 %)	123 (27 %)

3.3. Afsluttede sager

Af de 505 sager, der blev afsluttet ved Arbejdsretten i 1996, bortfaldt 99 eller knap 20 % uden, at der var afholdt retsmøde.

80 eller knap 16 % af sagerne, der alle var indbragt af Landsorganisationen i Danmark mod uorganiserede arbejdsgivere, blev efter et enkelt eller nogle få retsmøder afsluttet med udeblivelsesdom:

95.427	LO (SiD)	Bod	4.500	kr.	Ri
95.480	LO (NNF)	Bod	2.500	kr.	Ps
95.506	LO (Frisørforbundet)	Bod	10.000	kr.	Ps
95.507	LO (Frisørforbundet)	Bod	90.000	kr.	Ps
95.510	LO (SiD)	Bod	75.000	kr.	Ps
95.518	LO (SiD)	Bod	18.000	kr.	Ri
95.522	LO (SiD)	Bod	80.000	kr.	Ps
95.524	LO (SiD)	Bod	4.000	kr.	Ps
95.541	LO (SiD)	Bod	22.000	kr.	Ho
95.549	LO (RBF)	Bod	15.000	kr.	Ps
95.550	LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	60.000	kr.	Ri
95.552	LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	30.000	kr.	Ps
95.555	LO (SiD)	Bod	12.000	kr.	Ps
95.566	LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	5.000	kr.	Ri
95.569	LO (SiD)	Bod	18.000	kr.	Ri
95.577	LO (RBF)	Bod	3.500	kr.	Ma
95.606	LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	10.000	kr.	Ri
95.614	LO (SiD)	Bod	3.500	kr.	Ma
95.621	LO (SiD)	Bod	20.000	kr.	Ma
95.622	LO (SiD)	Bod	50.000	kr.	Ma
95.637	LO (HK)	Bod	3.000	kr.	Ps
95.638	LO (SiD)	Bod	3.000	kr.	Ps
95.639	LO (Grafisk Forbund)	Bod	12.000	kr.	Ps
95.640	LO (SiD)	Bod	3.000	kr.	Ps
95.644	LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	50.000	kr.	Ho
96.007	LO (RBF)	Bod	3.500	kr.	Ri
96.009	LO (SiD)	Bod	8.000	kr.	Ps
96.011	LO (RBF)	Bod	5.000	kr.	Ho
96.014	LO (HK)	Bod	6.000	kr.	Ho
96.028	LO (SiD)	Bod	14.000	kr.	Ps
96.029	LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	4.000	kr.	Ps
96.032	LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	3.500	kr.	Ho
96.037	LO (SiD)	Bod	44.000	kr.	Ho
96.041	LO (SiD)	Bod	4.000	kr.	Ho
96.043	LO (RBF)	Bod	21.000	kr.	Ho
96.044	LO (HK)	Bod	9.000	kr.	Ka
96.052	LO (Frisørforbundet)	Bod	10.000	kr.	Ki
96.062	LO (HK)	Bod	5.000	kr.	Ho
96.068	LO (Frisørforbundet)	Bod	4.000	kr.	Ps

96.069 LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	14.000 kr.	Ho
96.070 LO (SiD)	Bod	7.000 kr.	Ho
96.071 LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	17.000 kr.	Ma
96.076 LO (SiD)	Bod	4.000 kr.	Ka
96.080 LO (SiD)	Bod	5.000 kr.	Ho
96.084 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ho
96.085 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ho
96.086 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ho
96.094 LO (SiD)	Bod	4.000 kr.	Ps
96.114 LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	3.500 kr.	Ma
96.116 LO (SiD)	Bod	18.000 kr.	Ho
96.131 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ri
96.134 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ki
96.135 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ki
96.137 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ki
96.143 LO (SiD)	Bod	4.000 kr.	Ri
96.151 LO (RBF)	Bod	1.500 kr.	Ki
96.153 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	12.000 kr.	Ps
96.157 LO (SiD)	Bod	3.500 kr.	Ps
96.161 LO (RBF)	Bod	3.500 kr.	Ps
96.162 LO (SiD)	Bod	10.000 kr.	Ps
96.163 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	7.000 kr.	Ho
96.165 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	18.000 kr.	Ho
96.171 LO (SiD)	Bod	5.000 kr.	Ps
96.209 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	5.000 kr.	Ps
96.214 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	4.000 kr.	Ps
96.218 LO (HK)	Bod	4.000 kr.	Ki
96.229 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	3.000 kr.	Ki
96.250 LO (SiD)	Bod	5.000 kr.	Ki
96.253 og 270 LO (SiD)	Bod	80.000 kr.	Ri
96.259 LO (SiD)	Bod	40.000 kr.	Ps
96.264 LO (SiD)	Bod	300.000 kr.	Ho
96.273 LO (SiD)	Bod	40.000 kr.	Ps
96.286 LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	3.500 kr.	Ho
96.292 LO (SiD)	Bod	2.500 kr.	Ho
96.297 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	15.000 kr.	Ho
96.304 LO (Metalarbejderforbundet)	Bod	3.500 kr.	Ps
96.313 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	18.000 kr.	Ps
96.316 LO (Snedker- og Tømrerforbundet)	Bod	4.500 kr.	Ps

96.322 LO (RBF)

Bod 6.000 kr. Ps

296 eller 58 % af sagerne blev hævet eller afsluttet ved uden- eller indenrettlige forlig.

I 72 tilfælde eller godt 14 % af de afsluttede sager, gik forliget ud på, at parterne, eventuelt efter bevisførelse, på et forberedende møde overlod det til retsformanden at tage stilling til sagen, i de fleste tilfælde på den måde, at parterne på forhånd gav udtryk for, at de ville efterkomme en tilkendegivelse fra vedkommende:

93.485	LO (RBF)	m uorg.	Bevis Hævet	Ho
93.530	Fmt.(DSB)	m LO (RBF)	Bevis Delvis bod 27 kr./t.	Ho
94.428	LO (RBF)	m uorg.	Henv til civilt søgm	Ka
95.142	LO (SiD)	m DA (Vgm)	Ingen bod	Ka
95.219	LO (SiD)	m uorg.	Bevis Ingen bod	Ka
95.220	DA (AHTS)	m LO (SiD)	Dlv fgl vdg/ing bod	Ka
95.236	DA (DI)	m LO (fl.)	Bevis Hævet	Ho
95.245	LO (GrfF)	m DA (GrfA)	Bevis Hævet	Ho
95.262	DA (DI)	m LO (SiD,KAD)	Bevis Delvis bod 27 kr./t.	Ma
95.369	LO (RBF)	m DA (Dep)	Hævet	Ri
95.370	LO (HK)	m uorg.	Hævet	Ka
95.372	DA (DI)	m LO (SiD,Met)	Bevis Bod 27 og 32 kr./t.	Ki
95.373	LO (RBF)	m uorg.	Bevis Bod 30.000 kr.	Ka
95.395	LO (RBF)	m DA (HOREFA)	Bevis Bod 27.000 kr.	Ma
95.423	Uorg.	m LO (RBF)	Bevis Hævet	Ho
95.424	Smedemest	m LO (Bl&Rør)	Delvis bod 32 kr./t.	Ps
95.426	LO (SiD)	m DA (Entrp)	Bod 5.000/20.000 kr.	Ma
95.429	DA (DI)	m LO (RBF)	Ingen bod	Ka
95.432	LO (GrfF)	m DA (GrfA)	Hævet	Ho
95.435	SALA(Slg)	m LO (SiD)	Bevis Ingen bod	Ri
95.459	DA (BYG)	m LO (Sn&Tø)	Bod 1.250 kr./bortg.	Ri
95.461	LO (RBF)	m uorg.	Bod 5.000 kr.	ja
95.462	LO (RBF)	m uorg.	Bevis Bod 60.000 kr.	ja
95.471	DA (Entrp)	m LO (SiD)	Bevis Ingen bod	Ri
95.476	LO (SiD)	m uorg.	Bod 6.000 kr.	ja
95.499	LO (fl.)	m DA (DI)	Bevis Bod 75.000 kr.	Ma
95.512	LO (SiD)	m Taxiforb	Hævet	Ma

95.527	HS	m LO (SiD,L&H)	Bod 27 kr./t.	Ho
95.528	LO (RBF)	m uorg.	Bod 800 kr.	ja
95.564	SALA(Grt)	m LO (SiD)	Bevis Bod 27 kr./t.	Ri
95.567	LO (Sn&Tø)	m uorg.	Bevis Bod 5.000 kr.	ja
95.578	LO (RBF)	m uorg.	bod 2.500 kr.	ja
95.593	DA (DI)	m LO (NNF)	Bod 27 kr./t.+ 60kr.	Ki
95.594	SALA(Slg)	m LO (NNF)	Bod 32 kr./t.	Ps
95.595	Frb. kom.	m FTF (Sygpl)	Bod 32 kr./t.	Ps
95.599	LO (SiD)	m Taxiforb	Bod 2.000 kr.	Ps
95.601	LO (SiD)	m Taxiforb	Bod 2.000 kr.	Ps
95.605	LO (Sn&Tø)	m uorg.	Bod 3.000 kr.	ja
95.608	LO (Sn&Tø)	m uorg.	Bevis Bod 5.000 kr.	ja
95.609	LO (SiD)	m DA (Vgm)	Bod 45.000 kr.	Ki
95.612	LO (Frisø)	m uorg.	Bevis Efterbetaling 718 kr.	ja
95.631	LO (CO-In)	m DA (DI)	Bod 9.000 kr.	Ka
95.636	LO (Sn&Tø)	m uorg.	Bod 4.000 kr.	ja
95.649	LO (SiD)	m SALA(Ldb)	Bod 700.000 kr.	Ho
96.004	LO (SiD)	m uorg.	Bod 17.000 kr.	ja
96.012	LO (El-F)	m uorg.	Bod 4.000 kr.	ja
96.016	LO (SiD)	m uorg.	Bod 80.000 kr.	ja
96.018	LO (RBF)	m DA (Dep)	Hævet m.h.p. civ sag	Ki
96.035	LO (RBF)	m DA(HORESTA)	Bevis Ingen bod	Ka
96.038	LO (GraF)	m uorg.	Bod 4.000 kr.	ja
96.049	LO (Sn&Tø)	m DA (BYG)	Bod 2.500 kr.	Ri
96.056	LO (SiD)	m uorg.	Bod 2.000 kr.	ja
96.057	LO (Metal)	m uorg.	Bevis Bod 10.000 kr.	ja
96.061	LO (SiD)	m Vgm	Bod 10.000 kr.+ eftb.	Ps
96.063	LO (HK)	m uorg.	Bevis Bod 25.000 kr.	ja
96.073	LO (HK)	m uorg.	Bod 2.500 kr.	ja
96.090	DA	m LO (SiD)	Bod 25.000 kr.	Ri
96.096	DA ???	m LO (RBF)	Bod 50.000 kr.	Ka
96.101	LO (SiD)	m uorg.	Bod 25.000 kr.	ja
96.115	LO (Metal)	m Smedemest	Bod 1.000 kr.	Ma
96.119	DA (DI)	m LO (SiD,KAD)	Bod 27 kr./t.	Ki
96.126	LO (Bl&Rø)	m uorg.	Bod 5.000 kr.+eftb.	Ps
96.145	LO (Metal)	m uorg.	Bod 60.000 kr.	ja
96.182	LO (RBF)	m DA (HORESTA)	Bod 5.000 kr.	Ho
96.212	LO (NNF)	m Bagerm	Bevis Eftb. 4.497 kr.	Ho
96.231	SALA(Slag)	m LO (NNF)	Ingen bod	Ho

96.277 LO (fl.) m DA (DI)	Ingen bod	Ki
96.278 LO (Metal)m uorg.	Bod 3.500 kr.	ja
96.302 LO (Sn&Tø)m uorg.	Bod 10.000 kr.	ja
96.312 LO (Metal)m uorg.	Bod 2.500 kr.	ja
96.315 LO (Sn&Tø)m uorg.	bod 2.500 kr.	ja
96.326 DA (ELFO) m LO (EL-F)	Bod 27 kr./t.	Ps

30 eller knap 6 % af sagerne blev afsluttet ved dom:

Den 25. januar 1996 (94.317) Tabt.
LO (SiD) mod DA (DI)

DI havde undladt at pålægge en medlemsvirksomhed at tage initiativ til fagretlig behandling efter virksomhedens bortvisning af en sikkerhedsrepræsentant. DI blev ikke gjort ansvarlig for dette, idet oplysningerne på det afholdte fællesmødet havde givet organisationen det klare indtryk, at bortvisningen var sket med rette.

Dommere Ki samt PA, AH, OH, PH, AN og NW.

Den 8. februar 1996 (96.003) Bod 27/47 kr./t.
DA (VA for Århus Renholdningsselskab) mod LO (SiD for et antal medlemmer)

Der fandtes ikke at foreligge formildende omstændigheder, som kunne begrunde en nedsættelse af den sædvanlige bod for arbejdsnedlæggelser i forbindelse med skraldemandskonflikten.

Dommere Ps samt AH, PH, EK, MK, EP og NW.

Den 22. februar 1996 (95.224) Tabt.
LO (RBF) mod DA (SBA på egne vegne og for Elite-Miljø A/S, Interclean A/S og Øst-Vest Rengøring)

Rengøringsarbejdet på nogle hoteller, der hidtil var blevet udført af disses personale i henhold til overenskomst mellem HOREFA og RBF, havde i en periode efter, at det var blevet overtaget af rengøringsselskaber, der var medlemmer af SBA, været udført efter midlertidige aftaler mellem denne organisation og RBF. Efter opsigelsen af disse aftaler ansås arbejdet for overgået til det faglige gyldighedsområde, der i en årrække havde været dækket af overenskomster mellem SBA

og KAD/DFF.

Dommere Ps samt AH, PH, EK, MK, EP og JP.

Den 27. marts 1996 (95.221 m.fl) 10 sager

Bod 2 mill./500.000 kr.

DA mod LO (SiD på egne vegne og for en række afdelinger)

SiD havde ikke generelt og klart taget afstand fra aktionerne i forbindelse med Ribus-konflikten, således som det var blevet krævet fra arbejdsgiverside, bl.a. på et fællesmøde. Forbundet fandtes derfor ikke at have opfyldt sin pligt efter hovedaftalen til med alle rimelige midler at hindre overenskomststridige arbejdsstandsninger og søge at få dem bragt til ophør. En af forbundets afdelinger, der ikke havde taget afstand fra aktionerne, men tværtimod over for pressen givet udtryk for sympati med dem, fandtes også at have tilsidesat sine pligter efter hovedaftalen.

Dommere Ka, Ri og Ma samt PA, JBJ, EK, BR, AaS og NW.

Den 4. juni 1996 (95.256)

Vundet.

LO (RBF) mod El Greco I og II

Overenskomster indgået med en uorganiseret arbejdsgiver, der stammede fra udlandet, fandtes ikke at kunne tilsidesættes i medfør af aftalelovens § 36. Da det forekom usikkert, hvem der havde ansvaret for, at en begæret mægling ikke blev gennemført, pålagdes der dog ikke bod.

Dommere Ri samt PA, CJ, EP, BR, AS og NW.

Den 20. juni 1996 (95.491)

Tabt.

Statstjenestemændenes CO II (Teknisk Lærerforening) mod Finansministeriet (Undervisningsministeriet for Slagelse Tekniske Skole)

Et cirkulære om ansættelse og aflønning af timelærere ved erhvervsskolerne var udstedt af Undervisningsministeriet efter forhandling med lærerforeningen, men med tilkendegivelse om, at man ikke ønskede at indgå overenskomst. Det fandtes herefter ikke at kunne anses for en kollektiv overenskomst, og sagen, der drejede sig om brud på cirkulæret, blev derfor afvist.

Dommere Ma samt JD, PF, PH, GK, WS og NW.

Den 26. juni 1996 (95.261 m.fl.) 2 sager Tabt.

SALA (Slakterierne for Danish Prime og Dat-Schaub a.m.b.a., Danish Crown a.m.ba.) mod LO (NNF for et antal medlemmer)

Parterne havde i en række tilfælde ved fællesmøder pålagt de strejkende at genoptage arbejdet på tidspunkter, som lå før normal arbejdstids begyndelse den følgende dag. Herved fandtes der dog ikke at have dannet sig kutyme for eller være truffet aftale om en forståelse af ordet "straks", som kunne danne grundlag for at pålægge arbejdere, der genoptog arbejdet dagen efter fællesmødet, bod.

Dommere Ka, Ri og Ma samt PB, MB, OH, EK, BR og WS.

Den 6. august 1996 (95.437) Bod 25.000 kr.

LO (SiD) mod DA (DI for Alfa Laval Separation A/S)

Virksomheden havde i strid med overenskomsten i et antal tilfælde ikke orienteret tillidsmanden om overarbejde. Ved udmålingen af boden der blev taget hensyn til, at forholdet tilsyneladende var bragt til ophør.

Dommere Ka samt PA, JBJ, MB, PH, CH og BR.

Den 8. august 1996 (95.492) Vundet.

LO (RBF) mod Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger

Parterne havde i en lang årrække haft bestemmelser i hovedaftalerne om, at fagforbundene ved indgåelse af overenskomster så vidt muligt skulle stille det nødvendige sammenligningsmateriale til rådighed, således at FDB ikke blev stillet ugunstigere end gennemsnittet af sammenlignelige virksomheder. Sagen drejede sig om, hvilket overenskomstområde, der var det rette i forhold til en overenskomst med gastronomgruppen i RBF, og FDB fandtes ikke at have godtgjort, at der var indtrådt forhold, som kunne begrunde, at det ikke som i de foregående mange år skulle være overenskomsterne mellem HOREFA og denne organisations forgængere og RBF.

Dommere Ho samt JD, TJ, AN, AS, WS og NW.

Den 27. august 1996 (95.215 m.fl.) 3 sager

Bod 12/15 og 22/25 kr./t.

Kommunernes Landsforening (Skjørping kommune) mod FTF (BUPL

for et antal medlemmer) og LO (Pædagogisk Medhjælper Forbund for et antal medlemmer) samt FTF (BUPL mod Kommunernes Landsforening (Skjørping kommune)

Kommunen havde på et møde, der bl.a. handlede om trivselsmæssige faktorer på institutionerne, udvist en holdning, som gjorde det forståeligt, at medarbejderne reagerede med arbejdsnedlæggelser, og som havde givet medarbejderne et vist grundlag for at tro, at der var begået brud på hovedaftalens bestemmelser om pligt til at fremme et godt og tillidsfuldt samarbejde. Hovedaftalen fandtes imidlertid ikke at være overtrådt. Boden for arbejdsnedlæggelserne fandtes heller ikke at kunne bortfalde, men blev fastsat lavere end normalt.

Dommere Ma samt PC, AE, PF, PH, CH og GK.

Den 26. september 1996 (95.346) Bod 100.000 kr.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (på egne vegne og for Oue & Arden Andelskasse) mod FTF (Finansforbundet)

Andelskassen havde indgået et fortroligt forlig med om betaling af 100.000 kr. i fratrædelsesgodtgørelse til en afskediget tillidsmand. Forliget blev imidlertid både omtalt på generalforsamlingen i en afdeling af forbundet og i forbundets medlemsblad; og andelskassen opfyldte herefter ikke forliget. Under hensyn til at begge parter havde nedlagt påstand om bod for brud på et forlig, der var indgået under sædvanlig fagretlig behandling af en afskedigelsessag, anså Arbejdsretten sig for kompetent. Forbundet fandtes at have brudt forliget; og sanktionen burde være idømmelse af bod, ikke ophævelse af forliget med henvisning til obligationsrettens regler om væsentlig misligholdelse. Herefter havde også andelskassen brudt forliget; men der forelå så undskyldende omstændigheder, at der hverken var grundlag for at pålægge denne eller arbejdsgiverforeningen bod.

Dommere Ki samt LD, PH, MoK, AN, SVR og HT.

Den 2. oktober 1996 (95.533)

Tabt.

LO (HK) mod DA (Dansk Handel & Service for Københavns Taxa)

En række medarbejderes udmeldelse af af HK fandtes i hvert fald væsentligst at have været en følge af utilfredshed med

forbundets håndtering af deres ønsker med hensyn til en pensionsordning. Efter bevisførelsen havde virksomheden derimod ikke gjort sig skyldig i forhold begrundet i medarbejdernes organisationstilhørsforhold og dermed handlet organisationsfjendtligt efter hovedaftalen.

Dommere Ki samt PA, AH, GK, EP, BR og AaS.

Den 15. oktober 1996 (95.016)

Bod 100.000 kr.

LO (SiD) mod DA (Danske Vognmænd)

Arbejdsgiverforeningen havde under mæglings- og fællesmøder i en sag uden forbehold fastholdt, at der ikke skulle ydes overtidbetaling til renovationsarbejdere ved almindelig vognmandskørsel efter endt renovationskørsel. Selvom parterne havde været enige om, at Arbejdsretten også kunne tage stilling til selve fortolkningsspørgsmålet, havde sagen været udsat på behandling ved faglig voldgift. Opmanden fandt, at overenskomsten måtte forstås således, at der skulle ydes overtidbetaling. Ved den fortsatte behandling af sagen i Arbejdsretten fandtes der ikke at have været en sådan usikkerhed om fortolkningen af overenskomsten, at arbejdsgiverorganisationen havde været berettiget til at fastholde sit standpunkt.

Dommere Ma samt PA, AH, PH, CH, EK og BR.

Den 23. oktober 1996 (95.556)

Omkostninger delt.

LO (RBF) mod Pizzeria Casanova og Marwans House ved Marwan Khoury

Arbejdsgiveren havde været ejer af flere virksomheder, og en uoverenstemmelse mellem ham og forbundet vedrørende en af virksomhederne var forligt med betaling af en bod på 50.000 kr. på et tidspunkt, hvor han var medlem af en arbejdsgiverorganisation. Kort efter anmodede LO arbejdsgiveren om fællesmøde vedrørende to andre virksomheder, men den pågældende, der allerede havde solgt den ene virksomhed og umiddelbart efter solgte den anden, reagerede ikke. Da arbejdsgiveren med føje havde kunnet gå ud fra, at forliget omfattede samtlige virksomheder, fandtes det undskyldeligt, at han ikke havde reageret på mødeindkaldelsen, og bod for det manglende fremmøde samt for de overenskomstbrud, begæringen om-

handlede, bortfaldt derfor. Arbejdsgiveren var dog fortsat forpligtet til at deltage i mægling under forudsætning af, at denne havde relation til den periode, hvor han drev de to sidstnævnte virksomheder, og vedrørte efterbetalingskrav og ikke krav om bod.

Dommere Ki samt PA, PP, JP, BR, AaS og HT.

Den 7. november 1996 (96.146)

Vundet.

LO (KAD) mod DA (AHTS for Foreningen af Arbejdsgivere i Skagen og Omegn)

Overenskomstnævnet havde afgjort et spørgsmål om fortolkning af et mæglingsforslag, der senere blev vedtaget som parternes overenskomst, til lønmodtagerens gunst for så vidt angår betaling af sygeløn. Da spørgsmålet om, fra hvilket tidspunkt efterbetaling skulle finde sted, fandtes at være fremmet behørigt, skulle dette ske fra overenskomstens ikrafttræden og ikke først fra tidspunktet for nævnets kendelse. Der fandtes ikke at være tilstrækkeligt grundlag for at pålægge arbejdsgiverne bod.

Dommere Ka samt AE, AH, OH, PH, EK og JP.

Den 18. november 1996 (94.452)

Tabt.

Finansministeriet (Rigshospitalet, Statens Seruminstitut og Det Kongelige Teater) mod LO (SiD for Lager- og Handelsarbejdernes Forbund for et antal medlemmer)

Medlemmer af forbundet på de 3 virksomheder havde nedlagt arbejdet inden for samme periode som protest mod afskedigelse af en tillidsrepræsentant i en fjerde virksomhed. Arbejdsnedlægelserne, der var overenskomststridige, savnede den spontanitet, der kræves for allerede af den grund at anse undtagelsesbestemmelsen i arbejdsretslovens § 12, stk. 2, om systematik for uanvendelig og ville have opfyldt de almindelige betingelser for at blive anset for en systematisk aktion, hvis de havde fundet sted på samme virksomhed. Finansministeriet havde imidlertid hverken påvist, at der var så tætte relationer mellem medlemmerne på de 3 virksomheder, eller at der havde været tale om koordinering, at dette kunne lægges til grund. Med undtagelse af nogle medlemmer på Rigshospitalet, der havde deltaget i arbejdsnedlæggelser 2

dage, og som skulle betale en bod på 27 kr./t., blev de pågældende derfor frifundet.

Dommere Ki samt PH, EK, MK, EN, SR og BR.

Den 12. december 1996 (94.429)

Tabt.

LO (El-Forbundet) mod DA (Elinstallatørernes Landsforening på egen vegne og for ABB National Electric A/S)

Spørgsmålet om, hvorvidt en bestemt type overarbejde var omfattet af elektrikeroverenskomsten eller en rammeaftale for arbejde off-shore på mobile og stationære platforme, blev under arbejdsretssagens behandling ved en faglig voldgiftsret afgjort mod arbejdsgiverne. Selvom disses oprindelige standpunkt således havde været forkert, og dette ikke syntes at have givet opmanden megen anledning til tvivl, fandt Arbejdsretten hverken grundlag for at fastslå, at arbejdsgiverne havde været eller burde have været klar over den rette sammenhæng. De blev derfor frifundet for kravet om bod.

Dommere Ho samt PA, AE, CH, PP, JP og AaS.

Den 12. december 1996 (95.597)

Tabt.

Foreningen af Teknikumingeniører ved Tele Danmark A/S mod Tele Danmark A/S med Ingeniørforbundet m.fl. som biintervenient.

Foreningen havde indtil fusionen af landets telefonselskaber haft forhandlingsretten for teknikumingeniører i KTAS, og medlemmerne fortsatte i henhold til loven om lønmodtagernes retsstilling ved virksomhedsoverdragelse på de hidtidige ansættelsesvilkår, indtil overenskomsten blev opsagt. Herefter, og da kravet om flertalsrepræsentation i parternes forhandlingsregler ikke længere var opfyldt, blev Tele Danmark frifundet for foreningens påstand om, at der forelå en kollektiv overenskomst.

Dommere Ps samt LD, JD, PF, FH, EP og NW.

3.4. Sagernes karakter

I lighed med tidligere år giver omkring 2/3 af de sager, der indbringes for Arbejdsretten, sædvanligvis ikke anledning til større principielle overvejelser.

87 eller knap 19 % af rettens sager drejede sig således i 1996 om påstået overenskomststridige arbejdsnedlæggelser og lignende.

Det var væsentlig mindre end i de foregående år. I 1994 var 154 eller 32 % af de modtagne sager af denne type og i 1995 198 eller 30 %.

Er der tale om igangværende strejker, behandles sagerne normalt på førstkommende ordinære retsmøde. Lønmodtagerorganisationen må i de fleste tilfælde erkende, at arbejdsnedlæggelsen indebærer et overenskomstbrud, og pålægger derfor de strejkende at gå i arbejde. Dette tilslutter retsformanden sig, og sagen udsættes herefter på parternes udenretlige forligsforhandlinger om bodsspørgsmålet.

Der er faste takster på området, som indebærer, at ufaglærte deltagere i overenskomststridige arbejdsnedlæggelser pålægges en bod på 27 kr. pr. strejketime og faglærte 32 kr. pr. time, i begge tilfælde forhøjet med 20 kr. for hver time, arbejdsnedlæggelsen fortsætter efter, at der på et forberedende møde i Arbejdsretten er givet pålæg om arbejdets genoptagelse.

Som følge heraf, og da der sædvanligvis sker en reduktion af boden med 5 kr. i timen, hvis sagen forliges, inden retten anmodes om at tage stilling til bodsudmålingen, kom kun 24 af denne type sager under realitetsbehandling i 1996. Heraf blev 18 forligt i overensstemmelse med tilkendegivelser fra retsformændene og 6 afgjort ved dom.

233 eller godt 50 % af Arbejdsrettens sager var i 1996 rettet mod uorganiserede arbejdsgivere.

I 1994 blev der modtaget 123 af denne type sager svarende til 26 % af samtlige og i 1995 244 sager svarende til 37 %.

Forholdsmæssigt er der således næsten sket en fordobling i løbet af de seneste år.

Med en enkelt undtagelse er sagerne, der som udgangspunkt behandles af rettens sekretær, i 1996 indbragt af Landsorganisationen i Danmark, heraf i 103 tilfælde for Specialarbejderforbundet i Danmark, i 45 for Snedker- og Tømrerforbundet i Danmark, i 22 for Metalarbejderforbundet, i 19 for Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet og i 14 for Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark.

68 af de nævnte sager blev indbragt for Arbejdsretten i første kvartal.

I 23 sager var der nedlagt påstand om bod indeholdende efterbetaling af løn og feriepenge m.v. Kravene var i 21 af sagerne opgjort til mellem knap 1.000 og godt 76.000 kr. I en sag blev det senere forhøjet til knap 144.000 kr., og i 2 blev kravene under behandlingen ved retten opgjort til henholdsvis godt 14.000 og knap 70.000 kr., således at efterbetalingskravene i de 22 sager gennemsnitligt var på godt 34.000 kr.

31 sager drejede sig hovedsagelig om manglende indbetaling af pensionsbidrag og 9 om manglende betaling af bidrag til uddannelsesfonde. I 26 af de omhandlede tilfælde var der ikke opgjort noget efterbetalingskrav. I de resterende var kravet om pensionsindbetaling opgjort til mellem knap 200 og godt 25.000 kr.

Ved årets udgang var 64 af de 68 sager afsluttet, 23 som bortfaldet uden retsmøde, 7 som hævde eller udenretligt forligte, 25 som afgjort ved udeblivelsesdom og 9 som afgjort af sekretæren, heraf 2 efter bevisførelse.

I de sager, Arbejdsretten afgjorde, blev der pålagt bodsbeløb på mellem 2.000 og 80.000 kr. eller gennemsnitligt godt 11.500 kr.

Boden for overenskomstbrud bestående i manglende indbetaling af pensionsbidrag eller bidrag til uddannelsesfonde synes i tilfælde, hvor der ikke er opgjort noget efterbetalingskrav,

som udgangspunkt at have været 3.500 kr.

Der blev i årets løb i det hele afsluttet 225 sager mod uorganiserede arbejdsgivere.

80 blev afgjort ved udeblivelsesdom efter et enkelt eller nogle få retsmøder og 30 blev afsluttet forligsmæssigt ved at blive overladt til afgørelse hos den, der beklædte retten under forberedelsen, hvilket i 24 af tilfældene var sekretæren, mens kun 4 blev domsforhandlet, heraf 2 mod store enkeltvirksomheder.

3.5 Sagsbehandlingstiden

En af fordelene ved Arbejdsretten antages at være, at den i højere grad end de almindelige domstole giver mulighed for hurtig, endelig løsning af tvister.

I andet halvår 1996 var de gennemsnitlige behandlingstider for sager, der blev afsluttet med en afgørelse fra retten, følgende:

139 dage (89 - 259 dage) for 39 sager afgjort ved udeblivelsesdom.

247 dage (57 - 539 dage) for 29 sager overladt til retsformandens afgørelse.

453 dage (202 - 754 dage) for 13 sager afgjort ved dom.

De tilsvarende gennemsnitlige behandlingstider i 1995 var henholdsvis 108, 146 og 321 dage.

3.6 Verserende sager

Med udgangen af 1996 var der 299 sager under behandling ved Arbejdsretten.

Af disse var 5 modtaget i 1993, 11 i 1994, 86 i 1995 og 197 i 1996, heraf 144 i andet halvår.

14 sager var optaget til dom, heraf 13 efter indklagedes udeblivelse, og 11 sager berammet til domsforhandling.

I 162 af de resterende sager var der berammet forberedende retsmøder.

94 sager var udsat uden særlig frist. Af disse afventede 36 gennemførelse af faglig voldgift og 2 behandling ved særlige nævn, mens 17 beroede på forligsforhandlinger mellem parterne, hovedsagelig vedrørende bod for erkendt overenskomststidige arbejdsnedlæggelser m.v.

14 af de udsatte sager samt 18 sager, der endnu ikke var berammet forberedende møde i, afventede resultatet af dommen i en sag om Ribus-konflikten, der er berammet til domsforhandling i foråret 1997.

3.7. Dommernes arbejdsbyrde

I 1996 blev der afholdt 128 retsmøder i Arbejdsretten.

Medlemmerne af formandskabet har fordelt arbejdet således mellem sig, at retsformændene efter tur har vagt en uge ad gangen og i den forbindelse beklæder retten under de forberedende møder, der afholdes på den ordinære retsdag om torsdagen og i meget hastende tilfælde andre dage.

De nye sager, retsformændene får berammet, behandler de normalt til ende, således at de både afholder yderligere forberedende retsmøder og leder eventuelle domsforhandlinger og møder til domsvedtagelse.

På de ordinære retsdage blev der normalt behandlet omkring 20 sager.

I tilslutning til de almindelige forberedende retsmøder afholdt retsformændene jævnlig udvidede møder, især til drøftelse af muligheden for en forligsmæssig løsning af enkelte sager. I 21 tilfælde blev de udvidede forberedende retsmøder afholdt udenfor den ordinære retsdag.

Formandskabet

		<u>Dom</u>	<u>Udeblivelsesdom</u>	<u>Overladt</u>
Palle Kiil	(Ki)	6*	8	6
Hans Kardel	(Ka)	3***	2	10
Erik Riis	(Ri)	3***	10*****	7
Marie-Louise Andreassen	(Ma)	5**/***/*****	6	6
Mogens Hornslet	(Ho)	2	22	11
Per Sørensen	(Ps)	3	31	8

- * Hertil en kendelse med faglige dommere.
** Hertil en tilkendegivelse med faglige dommere.
*** Heraf 2 domme i sager behandlet med udvidet formandskab, omfattende henholdsvis 10 og 2 sager.
**** Heraf en dom omfattende 3 sager.
***** Heraf en dom omfattende 2 sager.

De enkelte faglige dommere deltog i domsforhandlinger og møder til vedtagelse af dommens ordlyd før disses afsigelse.

Arbejdsgivervalgte

		<u>Antal sager</u>
Jens Bollerup-Jensen	(JBJ)	2
Peter Bramsnæs	(PB)	1 **
Jannik Dresling	(JD)	3
Otto Hansen	(OH)	3
Poul Flemming Hansen	(PH)	10
Finn Hoffmann	(FH)	1
Carsten Holm	(CH)	4
Carl Erik Johansen	(CJ)	1
Erik Kjærgaard	(EK)	7 **
Gert Kristensen	(GK)	3
Allan Nielsen	(AN)	3
Erik Ross Pedersen	(EP)	5 ***
Preben Albæk Petersen	(PP)	2
Steen A. Rasmussen	(SR)	1
Axel Sløk	(AS)	2 ***
Aage Spang-Hanssen	(AaS)	4 **/***
H.C. Tjellesen	(HT)	2

<u>Lønmodtagervalgte</u>		<u>Antal sager</u>
Peter Andersen	(PA) *	8
Max Bähring	(MB)	2
Poul Erik Skov Christensen	(PC)	1
Leif Dolleris	(LD)	2
Annette B. Elmer	(AE)	3 **
Peter Funch	(PF)	3
Arnold Hansen	(AH) *	6 **/***
Thorkild E. Jensen	(TJ) *	1 **/***
Mads Kofod	(MK)	3
Mogens Kocktvedgaard	(MoK)	1
Erik Nielsen	(EN)	1
Jens Pors	(JP) *	4
Søren Vang Rasmussen	(SVR)	1
Benny Rosberg	(BR) *	8 ***
Willy Strube	(WS)	3
Nicolai Westergaard	(NW)	7

* Konstitueret.

** Hertil en kendelse.

*** Hertil en tilkendegivelse.

Forberedende retsmøder med sager mod uorganiserede arbejdsgivere, herunder udvidede møder, blev afholdt 1-2 gange om måneden af rettens sekretær.

Sekretæren

Jørn Andersen (ja)

Overladt

24

4. Andre opgaver

4.1. Udpegning af opmænd

Spørgsmål om fortolkning af kollektive overenskomster afgøres normalt ved faglige voldgiftsretter nedsat til behandling af den enkelte sag. De består oftest af 4 voldgiftsmænd, hvoraf hver overenskomstpart vælger 2, samt en opmænd valgt af voldgiftsrettens medlemmer.

Opnås der ikke enighed om, hvem der skal være opmænd, kan parterne anmode Arbejdsrettens formand om at udpege en sådan.

I 1996 behandlede retten 14 af denne type sager.

4.2. Indstilling af forligsmænd og mæglingsmænd

I henhold til loven om mægling i arbejdsstridigheder afgiver Arbejdsretten indstilling til arbejdsministeren om udnævnelse af forligsmænd og mæglingsmænd.

På et møde i november 1996 blev der afgivet indstilling om udnævnelse af en forligsmand samt genudnævnelse af en forligsmand og 2 mæglingsmænd.

5. Den udadrettede virksomhed

5.1. Besøg i retten

Den 12. marts 1996 aflagde arbejdsminister Jytte Andersen og medlemmer af Folketingets arbejdsmarkedsudvalg besøg i Arbejdsmarkedets Hus, hvor Arbejdsrettens og Forligsinstitutionens formænd redegjorde for de to institutioners opgaver og virksomhed.

I forårets løb havde retten desuden besøg af præsidenten for den nationale israelske arbejdsret, Menachem Goldberg. Sekretæren orienterede om den danske ordning, og præsidenten fik udleveret rettens engelsksprogede pjece om det danske arbejdsretlige system med omtale af bl.a. de faglige voldgiftsretters og Arbejdsrettens kompetence og arbejdsform.

5.2. European Association of Labour Law Courts

Fra den 3. til 5. juli 1996 deltog højesteretsdommer Per Sørensen sammen med repræsentanter for de fleste andre EU-lande og Kommissionen samt Island og Norge i et møde i Bath, Storbritannien.

På baggrund af den øgede betydning, som EU-reguleringen har fået på det arbejdsretlige område, var det formålet at danne en sammenslutning af europæiske arbejdsretsdommere.

Det var imidlertid også tanken, at sammenslutningen skal virke for udbredelse af kendskabet til de enkelte landes individuelle arbejdsretsordninger.

På mødet blev der nedsat en arbejdsgruppe til at fremkomme med forslag til en organisationsplan. Det blev endvidere besluttet at afholde årlige arrangementer, så vidt muligt første gang i løbet af 1997.

5.3. European Labour Court Judges

Sammen med repræsentanter for en række nordiske og europæiske lande samt Israel og en observatør fra U.S.A. deltog rettens sekretær den 16. september 1996 i de europæiske ar-

bejdsretsdommeres møde i Haag, Holland.

Mødet var det 6. i en række, som blev indledt i 1984 med organisatorisk bistand fra ILO med henblik på udveksling af erfaringer om de problemer, de nationale arbejdsretter står over for, og de løsningsmodeller, de gør brug af.

Med udgangspunkt i skriftlige oplæg fra deltagerne sammenlignedes de forskellige arbejdsretters kompetence og arbejdsform med særlig vægt på en analyse af behovet for og den faktiske anvendelse af alternative former for konfliktløsning i de enkelte lande. Efterfølgende blev landenes ordninger med hensyn til beskyttelse af lønmodtagernes privatliv drøftet.

5.4. International Society for Labour Law & Social Security

Fra den 18. til 21. september 1996 deltog sekretæren i den 5. europæiske kongres om arbejds- og socialret i Leiden, Holland.

Mødets arrangør var den internationale arbejdsretsforening, som blev stiftet i 1958 ved sammenslutning af International Congress of Labour Law og International Society for Social Law og har medlemmer i mere end 60 lande.

På plenarmøder og i diskussionsgrupper var der en bred meningsudveksling om arbejdsrettens karakter og fremtid samt betydningen af fælles europæiske regler.

Det blev bl.a. anført, at arbejdsretten generelt havde gennemløbet en udvikling, hvor de kollektive aftaler resulterede i, at den i løbet af 1920'erne løsrev sig mere og mere fra almindelig civilret, og hvor afstanden yderligere øgedes, da lovgivningsmagten i 1970'erne mange steder gennemførte en vidtgående beskyttelseslovgivning. Nu syntes der imidlertid både at være trang til at frigøre arbejdsretten fra socialretten og til at lægge øget vægt på den enkeltes kontraktsfrihed. Der var således en tendens til at arbejdsretten vendte tilbage til udgangspunktet i civilretten.

7. En ny arbejdsretslov

7.1. Debat om arbejdsretsloven

Spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsretsloven er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser gav anledning til betydelig debat i sommeren 1995.

Der blev især sat spørgsmål ved, om retten efter sin sammensætning opfylder kravet i menneskerettighedskonventionens art. 6 om, at en domstol skal være uafhængig og upartisk. Den manglende individuelle søgsmålskompetence blev imidlertid også berørt.

Dette gav Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening anledning til at fremkomme med et fælles forslag til ændring af arbejdsretsloven; og i december 1995 besluttede arbejdsministeren at nedsætte et udvalg med repræsentanter for en række lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer samt offentlige myndigheder.

7.2. Betænkning fra udvalget om revision af arbejdsretsloven

Resultatet af udvalgets arbejde, der var begrænset til at fremkomme med forslag til revision og ajourføring af den gældende arbejdsretslov inden for det bestående processystem, navnlig med henblik på forholdet til de internationale bestemmelser på området, som Danmark har tiltådt, forelå i juni 1996 som betænkning nr. 1318.

Udvalget fremkom med følgende forslag:

Arbejdsrettens sammensætning

Den gældende ordning ændres, således at arbejdsministeren beskikker de ordinære dommere og suppleanterne for 5 år efter indstilling fra de organisationer og myndigheder, der nu vælger dem. For at undgå konstitutioner udvides antallet af faglige dommere til 43.

Dommerne i formandskabet beskikkes fremover af arbejdsministeren efter indstilling fra rettens ordinære dommere, såle-

Herudover blev det fremhævet, at arbejdsmarkedet for tiden var under forskydning fra en situation, hvor lønmodtagerne typisk er ansat på store arbejdspladser, til ordninger med tids- og formålsafgrænsede kontrakter, undertiden således at medarbejderne ikke har nogen lokalemæssig tilknytning til virksomheden, samt at internationaliseringen bl.a. gav virksomhederne lettere adgang til at flytte arbejdsopgaver til andre lande og dermed øgede risikoen for afskedigelser.

Der var forskellige meninger om, hvorledes man kunne sikre medarbejderne en acceptabel beskyttelse under de ny samarbejdsformer, og om hvorledes problemerne i forbindelse med de grænseoverskridende virksomheder kunne løses. Der var imidlertid betydelig interesse for at arbejde videre med tanken om fælles minimumsregler til beskyttelse af lønmodtagere, herunder med visse retningslinier for proceduren ved og begrænsninger i adgangen til afskedigelse og en vis ret til genansættelse, samt for at overveje mulighederne for at overlade en større del af ansvaret for afhjælpning af de økonomiske og sociale konsekvenser ved omfattende afskedigelser til virksomhederne.

6. Aktuelle problemstillinger

6.1. Arbejdsretten og de almindelige domstole

Efter arbejdsretslovens §§ 9, 10, 11 og 22 er kompetencen til at behandle faglige uoverensstemmelser mellem parterne i kollektive overenskomstforhold henlagt enten til Arbejdsretten eller til faglige voldgiftsretter, i begge tilfælde under medvirken af personer, der er udpeget hertil på grund af deres kendskab til fagretlige forhold.

Adgangen til at indbringe en sag for Arbejdsretten kan imidlertid være udelukket ved en bestemmelse i det pågældende overenskomstforhold, jf. herved lovens § 9, stk. 3, 2. punktum.

Sager, der hører under Arbejdsretten kan derimod efter lovens § 11, stk. 1, som udgangspunkt ikke anlægges ved de almindelige domstole.

I en sag mod Danmarks Radio, som Landsorganisationen i Danmark for Dansk Artist Forbund havde indbragt for Arbejdsretten (95.111) bl.a. med påstand om bod for overenskomstbrud, opstod der spørgsmål om betydningen af følgende bestemmelse om valg af forum i overenskomstens § 5, stk. 2:

"Stk. 2. Parterne har aftalt København Byret som værneting for alle tvister angående forståelsen, fortolkningen og opfyldelsen af nærværende overenskomst. Det forudsættes herved, at tvister ikke i henhold til præceptive lovbestemmelser henhører under andre myndigheders kompetence, såsom arbejdsretslovens § 11 jf. § 9 eller normer for regler om behandling af faglig strid, mæglingsbekendtgørelser m.v. I så fald skal det fagretslige system have forrang for nærværende aftale."

Overenskomsten indeholdt i øvrigt udover almindelige bestemmelser om honorering m.v. for medvirken i Danmarks Radio og TV ret detaljerede regler om rettigheder til de foretagne indspilninger; og parterne var enige om, at det var nærlig-

gende at antage, at disse havde været bestemmende eller dog medbestemmende for værnetingsaftalen, der havde været gældende i mindst 20 år.

I en kendelse af 29. februar 1996 udtalte Arbejdsretten, der havde behandlet spørgsmålet i henhold til arbejdsretslovens § 9, stk. 4, at overenskomstbestemmelser, der tilsigter at fravige udgangspunktet om, at faglige uoverensstemmelser skal behandles af enten Arbejdsretten eller faglige voldgiftsretter må fortolkes snævert, således at kun tvister, der utvivlsomt kan anses for omfattet af en sådan bestemmelse unddrages sædvanlig fagretlig behandling.

Henset til uklarheden i værnetingsbestemmelsen blev de fortolkningstvister, der konkret verserede mellem parterne, og som efter Arbejdsrettens opfattelse naturligt henhørte under faglig voldgift, udsat på behandling ved en voldgiftsret.

Retten præciserede, at man ikke herved havde taget stilling til det generelle spørgsmål om overenskomstparterers mulighed for at henskyde afgørelsen af fortolkningstvister til de almindelige domstole.

Selvom sager om påstået overtrædelse af kollektive overenskomster efter arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 2, hører under Arbejdsretten, forekommer det dog, at sager med lovf
fortolkningsspørgsmål, som er afgørende for, om der foreligger overenskomstbrud, henvises til de almindelige domstole, jf. herved Niels Waage: Arbejdsretten (1994) side 35 og 62.

Det skete bl.a. ved retsformandens bestemmelse i en sag, som Landsorganisationen i Danmark for Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet havde indbragt mod en uorganiseret arbejdsgiver (94.428), og hvor forståelsen af regler i loven om lønmodtagernes retsstilling ved virksomhedsoverdragelse havde væsentlig betydning.

I almindelighed kan Arbejdsretten imidlertid udmærket tage stilling til anvendelsen af den almindelige lovgivning i sa-

ger, der i øvrigt hører under dens kompetence, jf. f.eks. rettens domme af 4. juni 1996 (95.256) og 26. september 1996 (95.346).

Ved en kendelse af 15. februar 1995 (94.176) nægtede Arbejdsretten at følge en påstand fra Hotel Færgegården Lohals A/S ved Sammenslutningen af Firma-Funktionærer om, at en sag indbragt af Landsorganisationen i Danmark for Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet skulle afvises som følge af, at retten på grund af sin sammensætning savner den personelle uafhængighed, grundlovens § 64 kræver, og ikke opfylder kravene i den europæiske menneskerettighedskonventions art. 6 til en uafhængig og upartisk domstol.

Dette gav Firmafunktionærerne anledning til den 2. marts 1995 at anlægge en sag ved Københavns Byret med påstand om, at Landsorganisationen og forbundet skulle anerkende, at Arbejdsrettens kendelse var ugyldig, og at retssag alene kunne anlægges ved og behandles af de almindelige domstole.

Sagen blev efter sin karakter henvist til Østre Landsret, hvor Landsorganisationen og forbundet nedlagde påstand om afvisning eller frifindelse, og Arbejdsministeriet indtrådte til støtte herfor.

Ved en dom af 6. november 1996 (8. afdeling nr. B-1251-95) har landsretten tilladt, at sagen anlægges og behandles ved de ordinære domstole.

Landsrettens flertal udtalte i den forbindelse, at Arbejdsretten efter den i rettens dom gengivne procedure måtte anse sig forpligtet til at tage stilling til, om arbejdsretsloven er i strid med dels grundlovens § 64 og dels menneskerettighedskonventionens art. 6. Flertallet fandt ikke grundlag for at fastslå, at Arbejdsrettens afgørelse af disse spørgsmål var ugyldig. Den omstændighed, at Arbejdsretten havde taget stilling til spørgsmålene, der hverken er omfattet af reglerne i arbejdsretslovens § 9 eller § 11, stk. 1, fandtes imidlertid ikke at kunne føre til, at Firmafunktio-

nærerne var afskåret fra at få dem prøvet ved de almindelige domstole. Efter det om Arbejdsrettens sammensætning foreliggende, herunder navnlig at Landsorganisationen og forbundet har direkte indflydelse på rettens sammensætning, uden at der er tillagt Firmafunktionærerne tilsvarende indflydelse, fandt flertallet det efter inkorporeringen af menneskerightighedskonventionen i dansk ret rigtigst, at Firmafunktionærerne fik mulighed for at få den tvist, der var indbragt for Arbejdsretten, afgjort ved de ordinære domstole.

En af dommerne fandt, at Firmafunktionærernes påstande og anbringerder under landsretsagen var sammenfaldende med de, man havde fremsat under arbejdsretssagen. Da den sag, der var anlagt ved Arbejdsretten, ubestridt hørte under denne ret og derfor ikke kunne anlægges ved de almindelige domstole, jf. arbejdsretslovens § 11, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, nr. 4, og da Arbejdsrettens afgørelse ikke kan prøves ved landsretten og en påkendelse af Firmafunktionærernes påstande for landsretten ville være ensbetydende hermed, fandt dommeren, at sagen burde afvises fra landsretten. Dette ville efter hans opfattelse ikke indebære en krænkelse af menneskerettighedskonventionens art. 6.

Landsrettens dom er anket til Højesteret.

6.2. Genoptagelse af arbejdsretssager

Arbejdsretsloven indeholder ingen direkte bestemmelser om genoptagelse af afgjorte sager.

I § 19, stk. 2, henviser loven dog til retsplejelovens grundsætninger om procesmåden; og sager afgjort ved sædvanlig dom er i enkelte tilfælde blevet genoptaget efter princippet i retsplejelovens § 399 om genoptagelse af sager ved Højesteret, ligesom sager afgjort ved udeblivelsesdom jævnligt genoptages efter princippet i retsplejelovens § 367, jf. Niels Waage: Arbejdsretsloven (1994) side 212 f.

Et ganske betydeligt antal arbejdsretssager afgøres imidlertid hverken ved sædvanlig dom eller udeblivelsesdom, men ved

retsformandens tilkendegivelse under et forberedende møde.

Den pågældende afgørlsesform har ingen direkte hjemmel i arbejdsretsloven, men fuldbyrdes som forlig efter lovens § 20, stk. 1, sammenholdt med retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 2, jf. herved Østre Landsrets kendelse i Ugeskrift for Retsvæsen 1995, side 543.

En konsekvens af at opfatte retsformandsafgørelserne som forlig må være, at sagerne kun kan genoptages, når parterne er enige om det, eller den anden part i hvert fald ikke vil modsætte sig en genoptagelse.

I overensstemmelse hermed meddelte rettens formand i en skrivelse af 18. marts 1994 (93.136) en uorganiseret arbejdsgiver, at en sag, der var forligt således, at parterne havde overladt det til sekretæren efter bevisførelse at tage stilling til, om bod var forskyldt og i givet fald fastsætte dennes størrelse, ikke kunne appelleres eller genoptages.

Spørgsmålet om genoptagelse rejses fortsat med mellemrum.

Under et forberedende retsmøde den 15. februar 1996 i en sag (95.649), som Landsorganisationen i Danmark for Specialarbejderforbundet i Danmark havde indbragt mod Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger for Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere for et medlem, oplyste arbejdsgiverforeningernes repræsentanter, at det ikke havde været muligt at få vedkommende til at medvirke ved en drøftelse.

Herefter overlod organisationerne det til retsformanden at træffe afgørelse i sagen, der drejede sig om bod for overenskomstbrud i form af manglende betaling af løn m.v.

Efterbetalingskravet blev af lønmodtagerorganisationernes repræsentanter opgjort til i alt knap 650.000 kr., og som sagen forelå oplyst, tog retsformanden bodspåstanden til følge og bestemte, at arbejdsgiveren skulle betale 700.000 kr. til Specialarbejderforbundet.

Ved en skrivelse af 23. februar 1996 anmodede den pågældendes advokat om genoptagelse af sagen under henvisning til, at vedkommende i en længere periode havde måttet betragtes som utilregnelig, og ved en skrivelse af 27. marts 1996 tilsluttede Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger sig anmodningen.

Forinden havde Landsorganisationen imidlertid i en skrivelse af 14. marts 1996 givet udtryk for, at man ikke fandt, der var baggrund for at genoptage sagen, som var afgjort af Arbejdsretten på ganske sædvanlig vis, efter at de arbejdsgiverorganisationer, der disponerede over den i henhold til arbejdsretslovens § 14, havde givet tilslutning hertil.

Den 11. april 1996 meddelte retten herefter Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverorganisationer, at man ikke foretog mere på det foreliggende grundlag.

Den trufne afgørelse stod således ved magt.

Spørgsmålet om genoptagelse af sager afgjort ved beslutninger truffet af retsformændene blev drøftet i udvalget om revision af lov om Arbejdsretten; og i sin betænkning foreslog udvalget, at der i en ny lov blev indsat en bestemmelse, hvorefter rettens formandskab undtagelsesvis kan tillade, at en sådan sag genoptages, når det må anses for overvejende sandsynligt, at den uden ansøgerens fejl har været urigtigt oplyst, og at den efter en genoptagelse vil få et væsentligt forskelligt resultat, når det må anses for givet, at ansøgeren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for ham indgående tab, og når omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse.

En bestemmelse svarende hertil er optaget som § 20, stk. 3, i arbejdsministerens forslag af 2. oktober 1996 til en ny lov om Arbejdsretten.

6.3. Forholdet til menneskerettighedskonventionen

Den 21. marts 1991 afsagde Arbejdsretten dom i en sag, som PROSA havde indbragt mod Finanssektorens Arbejdsgiverforening for Unibank (90.328).

Under sagen, der drejede sig om overenskomstforholdene for ansatte i Sparekassernes Datacenter efter den fusion, der førte til oprettelsen af bl.a. Unidata, intervenerede Funtionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd for Danske Bankfunktionæreres Landsforening, som også havde overenskomst på området, til fordel for synspunkter fremført af arbejdsgiversiden.

Arbejdsretten, der var sat med udvidet formandskab, havde som retsformand en dommer, der nogle dage senere veg sædet under en anden sag, som PROSA havde rejst (91.109). Herudover bestod dommerkollegiet bl.a. af 2 dommere, som var udpeget blandt de dommere, der var valgt af den gruppe, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd indgår i.

Dommen gik PROSA imod, og den 28. maj 1991 anmodede man Arbejdsretten om at genoptage sagen under henvisning til, at flere af de medvirkende dommere havde været inhabile. Dette afviste retten ved en kendelse af 27. november 1991.

Den 20. september 1991 rettede PROSA henvendelse til Den Europæiske Menneskerettighedskommission. Henvendelsen blev fulgt op den 22. november 1991 og 10. februar 1992, og kommissionen registrerede henvendelserne som en klage den 18. maj 1992. Den 2. december 1994 og den 27. februar 1995 fremkom der bemærkninger fra henholdsvis den danske regering og PROSA.

Ved en enstemmig afgørelse af 27. juni 1996 (20005/92) har Menneskerettighedskommissionen afvist klagen.

Kommissionen henviste dels til, at en række af klagepunkterne var generelle, og dels til, at andre spørgsmål er rejst for sent. For så vidt angår en indsigelse om, at Arbejdsret-

tens sammensætning var i strid med menneskerettighedskonventionens art. 6, hvorefter en domstol skal være uafhængig og upartisk, begrundedes afgørelsen med, at de nationale retsmidler ikke var udtømt, idet inhabilitetsindsigelsen ikke var rejst over for Arbejdsretten under domsforhandlingen.

des at beskikkelsen gælder indtil udløbet af den måned, hvor de fylder 70.

Parter, der ikke er tilknyttet en organisation eller myndighed, der har ret til at indstille dommere til Arbejdsretten, får mulighed for at få deres sager behandlet og pådømt af et eller flere medlemmer af formandskabet uden medvirken af faglige dommere.

Individuel søgsmålskompetence

Det præciseres, at organiserede lønmodtagere kan anlægge sag ved de almindelige domstole om påståede løntilgodehavender m.v. ligesom uorganiserede, hvis de godtgør, at deres faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

Habilitet

Der indsættes en udtrykkelig henvisning til retsplejelovens inhabilitetsregler for dommere, som dog fortsat i relation til de faglige dommere må ses i lyset af de principper, der kom til udtryk i en aftale af 15. marts 1948 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De Samvirkende Fagforbund i Danmark.

Procesmåden

Den gældende ordning, hvorefter sager med parternes indforståelse kan afgøres af en retsformand eller sekretæren alene under et forberedende retsmøde, lovfæstes, og sekretæren får mulighed for selv at afsige udeblivelsesdomme.

Procesreglerne udbygges. I den forbindelse henvises der udtrykkeligt til retsplejelovens bestemmelser om genoptagelse af udeblivelsesdomme og ekstraordinær genoptagelse af civile sager, ligesom der åbnes mulighed for under visse betingelser at genoptage sager, der er afgjort af en retsformand eller sekretæren alene.

7.3. Domstolsudvalgets betænkning

Domstolsudvalgets betænkning nr. 1319, der blev afgivet i juni 1996, indeholder på side 389 ff nogle bemærkninger om

dommeres bibeskæftigelse som retsformand i Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter.

Et flertal af udvalgets medlemmer går her ind for at bevare den gældende ordning, mens et mindretal finder, at hvervene som retsformand i Arbejdsretten enten bør være heltidsstillinger eller stillinger, hvor de pågældende deler deres arbejdskraft mellem en almindelig domstol og Arbejdsretten.

I en skrivelse af 23. oktober 1996 til Justitsministeriet meddelte Arbejdsretten, at man i det hele kunne tiltræde flertallets synspunkter. Som et yderligere og formentlig helt afgørende argument pegede retten på, at udvalget om revision af arbejdsretsloven ikke havde foreslået den gældende ordning afløst af "ansatte" dommere.

7.4. Arbejdsministerens lovforslag

Den 2. oktober 1996 fremsatte arbejdsministeren et forslag (L14 1996-97) til lov om Arbejdsretten.

Forslaget, der er optaget som bilag til denne årsberetning, er i overensstemmelse med lovudkastet i betænkning nr. 1318/96.

Det foreslås, at den ny lov træder i kraft den 1. marts 1997.

Arbejdsrettens nuværende faglige dommere skal dog efter forslaget blive siddende, indtil der med virkning fra den 1. januar 1998 er beskikket ny. Tilsvarende skal gælde for formandskabet og rettens sekretær.

Efter forslaget skal sager, der verserer ved lovens ikrafttræden, samt sager, der indbringes efter et fællesmøde, der er begæret eller afholdt før den 1. marts 1997, endvidere færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Efter afsigelsen af Østre Landsrets dom af 6. november 1996 i den sag, Sammenslutningen af Firmafunktionærer havde an-

lagt mod Landsorganisationen i Danmark for Restaurations- og Bryggeriarbejder forbundet, blev der afholdt et møde med deltagelse fra de organisationer og myndigheder, der havde været repræsenteret i udvalget om revision af arbejdsretsloven.

Efter drøftelse af dommen var der enighed om, at lovforslaget i tilstrækkelig grad sikrede parter uden for hovedorganisationerne mulighed for en betryggende afgørelse ved Arbejdsrettens formandskab, og at der derfor ikke var anledning til at foretage materielle ændringer i forslaget. Derimod fandtes dommen at aktualisere problematikken om Arbejdsrettens kompetence, og man opfordrede derfor arbejdsministeren til at få fremskyndet ikrafttrædelsestidspunktet for de ny regler.

På den baggrund har arbejdsministeren den 4. december 1996 anmodet Folketingets arbejdsmarkedsudvalg om på hendes vegne at fremsætte et forslag til ændring af overgangsbestemmelserne, således at de ved lovens ikrafttræden verserende sager også skal behandles efter de ny regler, men dog fortsat af de hidtidige dommere.

Ændringsforslaget er optaget som bilag til årsberetningen.

Fremsat den 2. oktober 1996 af arbejdsministeren (Jytte Andersen)

Forslag

til

Lov om Arbejdsretten

§ 1. Arbejdsrettens domsmyndighed omfatter behandlingen og afgørelsen af de i § 9 omhandlede sager.

Stk. 2. Retten har sit sæde i København, men kan sættes andetsteds i landet, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 2. Arbejdsretten består af 12 ordinære dommere og 31 suppleanter for disse samt af en formand og 5 næstformand.

§ 3. Rettens ordinære dommere og suppleanter beskikkes af arbejdsministeren efter indstilling af følgende organisationer og myndigheder:

- 1) Dansk Arbejdsgiverforening indstiller:
3 ordinære medlemmer og
6 suppleanter
- 2) Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Finanssektorens Arbejdsgiverforening indstiller i fællesskab:
1 ordinært medlem og
4 suppleanter
- 3) Finansministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner indstiller i fællesskab:
2 ordinære medlemmer og
4 suppleanter
- 4) Landsorganisationen i Danmark indstiller:
4 ordinære medlemmer og
10 suppleanter
- 5) Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Akademikernes Centralorganisation og Ledernes Hovedorganisation indstiller i fællesskab:
2 ordinære medlemmer og
7 suppleanter

Stk. 2. Beskikkelsen, der gælder for 5 år regnet fra en 1. januar, foretages hvert 5. år på grundlag af de fra retten modtagne indstillinger fra organisationer og myndigheder. Er en indstilling ikke modtaget inden udgangen af december, beskikker arbejdsministeren på egen hånd den eller de manglende.

Stk. 3. Genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 4. Afgår en ordinær dommer eller suppleant i løbet af 5-års perioden, beskikkes en anden for den resterende del af perioden efter indstilling fra vedkommende organisation eller myndighed.

§ 4. Rettens formand og næstformænd, der alle skal opfylde de almindelige betingelser for at være dommer, beskikkes af arbejdsministeren efter indstilling af rettens ordinære dommere. Beskikkelsen gælder indtil udløbet af den måned, hvori den pågældende fylder 70 år.

§ 5. Til Arbejdsretten hører et sekretariat, der forestås af en sekretariatsleder, som udnævnes af arbejdsministeren efter indstilling fra rettens formand. Den pågældende skal opfylde de almindelige betingelser for at være dommer.

§ 6. For Arbejdsrettens dommere og suppleanter samt for formandskabet og sekretariatslederen gælder retsplejelovens inhabilitetsregler for dommere.

Stk. 2. De dommere m.v., som skal deltage i pådømmelsen af den enkelte sag, skal af egen drift påse, om der foreligger grunde, der kan medføre inhabilitet.

Stk. 3. Indsigelser mod en dommers habilitet bør så vidt muligt fremsættes straks efter

modtagelsen af meddelelsen om, hvilke dommere der skal deltage i domsforhandlingen, og bør under alle omstændigheder fremsættes før domsforhandlingens begyndelse. Afgørelsen om en dommers habilitet træffes af retsformanden ved beslutning. Under domsforhandlingen træffes afgørelsen dog af den samlede ret. Den dommer, om hvis habilitet der er rejst spørgsmål, er ikke udelukket fra at deltage i afgørelsen.

§ 7. I domsforhandlinger ved Arbejdsretten deltager med de i § 8 nævnte undtagelser et medlem af formandskabet som retsformand samt fra henholdsvis arbejdsgiver- og lønmodtagerside 3 ordinære dommere eller suppleanter.

§ 8. Efter anmodning af en part eller af egen drift kan retsformanden beslutte, at formandskabet under domsforhandlingen skal bestå af 3 formænd.

Stk. 2. En part, som ikke er tilknyttet en af de i § 3, stk. 1, nævnte organisationer eller myndigheder, kan kræve sagen behandlet og pådømt uden medvirken af ordinære dommere eller suppleanter. I afgørelsen af sagen deltager i så fald alene retsformanden, der eventuelt kan træffe beslutning efter stk. 1.

§ 9. For Arbejdsretten indbringes sager om

- 1) overtrædelse og fortolkning af en af Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark vedtaget hovedaftale samt af tilsvarende hovedoverenskomster og hovedaftaler,
- 2) overtrædelse af kollektive overenskomster om løn- og arbejdsforhold,
- 3) lovligheden af varslede kollektive kampskridt eller af de i denne anledning udstedte varsler, såfremt den berørte parts hovedorganisation eller, dersom parten ikke er medlem af en sådan, parten selv ved anbefalet brev inden 5 dage efter modtagelsen af det varsel, mod hvis formelle eller materielle lovlighed der protesteres, har protesteret over for vedkommende organisation eller enkeltvirksomhed mod lovligheden af kampskridtet eller varslet,
- 4) hvorvidt der foreligger en kollektiv overenskomst,
- 5) lovligheden af anvendelse af kollektive kampskridt til støtte for krav om overens-

komst på områder, hvor kollektiv overenskomst ikke er indgået, og

- 6) tvister om forligsmændenes kompetence.

Stk. 2. Arbejdsstandsninger skal straks indberettes til organisationerne, og fællesmøde under organisationernes medvirken til drøftelse af en arbejdsstandsning skal afholdes dagen efter dennes iværksættelse, medmindre arbejdsstandsningen er ophørt inden fællesmødets afholdelse.

Stk. 3. Sager efter stk. 1, nr. 1-3, kan kun indbringes for Arbejdsretten, hvis overtrædelsen er foretaget, eller kampskridtet er varslet eller iværksat af en arbejdsgiverorganisation eller flere medlemmer af en sådan, af en enkeltvirksomhed (enkeltmand, firma, aktie- eller anpartsselskab eller offentlig institution) eller af en lønmodtagerorganisation eller af medlemmer af en sådan i fællesskab. Adgangen til at indbringe sager er endvidere betinget af, at der ikke i det pågældende overenskomstforhold er indeholdt bestemmelser i modsat retning.

Stk. 4. Ud over de i stk. 1 nævnte sager kan sager vedrørende uoverensstemmelser mellem arbejdsgivere og lønmodtagere indbringes for Arbejdsretten, når retten billiger det, og der mellem en arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisation eller mellem en enkeltvirksomhed og en lønmodtagerorganisation er truffet aftale derom.

§ 10. Hører en sag i sin helhed under faglig voldgift, kan retten afvise sagen. Er parterne enige derom, kan retten dog afgøre sagen. Hører sagen delvis under faglig voldgift, kan retten udsætte sagens behandling, til voldgiftskendelse er afsagt.

§ 11. Sager, der efter § 9 hører under Arbejdsretten, kan ikke anlægges ved de almindelige domstole, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En lønmodtager kan anlægge sag ved de almindelige domstole om påståede løntilgodehavender m.v., såfremt den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

§ 12. I sager, der er nævnt i § 9, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 4, kan Arbejdsretten idømme den eller dem, der har deltaget i det overenskomststridige forhold, en bod, der skal tilfalde klageren.

Stk. 2. Bod kan ikke pålægges de deltagere i en arbejdsstandsning, der har genoptaget arbejdet inden afholdelse af det i § 9, stk. 2, omtalte fællesmøde eller har fulgt en henstilling fra dette møde om straks at gå i arbejde, medmindre det godtgøres, at arbejdsstandsningen har savnet rimelig begrundelse eller må betragtes som led i en systematisk aktion.

Stk. 3. Består overenskomstrænkelsen i undladelse af at betale et skyldigt pengebeløb, kan dommen i stedet for bod gå ud på betaling af beløbet.

Stk. 4. Når ikke andet forud er vedtaget, kan der kun pålægges en organisation som sådan retligt ansvar, når den har gjort sig delagtig i det påklagede forhold.

Stk. 5. Boden fastsættes under hensyntagen til samtlige sagens omstændigheder, herunder i hvilken grad overtrædelsen har været undskyldelig fra overtræderens side. Ved bedømmelsen af en overenskomstridig arbejdsstandsning skal der således tages hensyn til, om der fra modpartens side har foreligget forhold af en sådan art, at arbejdsstandsningen må anses for at være en forståelig reaktion herpå.

Stk. 6. Under særlig formildende omstændigheder kan en i øvrigt forskyldt bod bortfalde, og den skal bortfalde, når overenskomstridig adfærd fra modpartens side skønnes at have givet rimelig grund til en arbejdsstandsning. Det samme gælder, når det godtgøres, at en arbejdsstandsning skyldes trivselsmæssige faktorer, som modparten bærer ansvaret for.

Stk. 7. Som en særligt skærpende omstændighed skal det anses, at overtræderen, skønt overenskomstmæssigt forpligtet hertil, har nægtet at lade sagen afgøre ved voldgift eller har handlet i strid med lovligt afsagt voldgiftskendelse eller en af Arbejdsretten afsagt dom.

Stk. 8. I sager om pålæg i anledning af påståede overenskomstbrud og om idømmelse af bod herfor kan retten udskille bodsspørgsmålet til senere afgørelse.

§ 13. Sag anlægges af og mod vedkommende arbejdsgiver- eller lønmodtagerorganisation, uanset om overtrædelsen er foretaget eller kollektive kampskridt er varslet eller iværksat af eller mod enkelte medlemmer af organisationen. Er en organisation medlem af en mere omfattende organisation, skal sagen anlægges af og mod sidstnævnte organisation. Er arbejdsgiverparten en enkeltvirksomhed, jf. § 9, stk. 3, der ikke er tilsluttet en arbejdsgiverorga-

nisation, anlægges sagen af eller mod enkeltvirksomheden.

Stk. 2. Der gælder ingen indskrænkning i parternes adgang til at lade møde for sig i Arbejdsretten ved rettergangsfuldmægtig.

§ 14. Sag anlægges ved indlevering af klageskrift til Arbejdsretten.

Stk. 2. Klageskriftet skal indeholde

- 1) parternes navn og adresse,
- 2) klagerens påstand,
- 3) en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og
- 4) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig.

§ 15. Sekretariatet sender snarest muligt et eksemplar af klageskriftet med bilag til indklagede og opfordrer samtidig denne til at afgive svarskrift med eventuelle bilag. Om fornødent lader sekretariatet klageskriftet forkynde for indklagede efter retsplejelovens regler om forkyndelse.

Stk. 2. Svarskriftet skal indeholde

- 1) indklagedes påstand,
- 2) en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og
- 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, indklagede vil påberåbe sig.

§ 16. Forberedelsen af sagen til eventuel domsforhandling finder sted i et eller flere forberedende retsmøder.

Stk. 2. Under de forberedende retsmøder beklædes retten af formanden, en af næstformændene eller af sekretariatslederen.

Stk. 3. Med parternes samtykke kan retten afgøre sagen på et forberedende retsmøde. Afgørelsen kan med parternes indforståelse træffes ved beslutning.

Stk. 4. De forberedende retsmøder afholdes for lukkede døre. Med parternes tiltræden kan retsformanden dog tillade andre end partsrepræsentanterne at overvære retsmøderne.

§ 17. For domsforhandlingen gælder med de fornødne tilpasninger retsplejelovens regler om domsforhandling af borgerlige sager i 1. instans.

Stk. 2. Domsforhandlingen foregår for åbne døre, medmindre retsformanden undtagelsesvis af hensyn til ro og orden i retslokalet beslutter, at dørene skal lukkes.

§ 18. Dommen vedtages ved afstemning efter forudgående rådsslagning. Rådslagningen og afstemningen sker mundtligt, og retsformanden stemmer altid sidst. I afstemningen deltager kun de dommere, som har overværet den mundtlige forhandling i dens helhed. De afgivne stemmer indføres i uddrag i stemmeafgivningsbogen.

Stk. 2. Afgørelsen træffes efter stemmefler-tallet.

Stk. 3. Udkast til dommen udarbejdes af retsformanden, hvorefter den endelige ordlyd vedtages af de deltagende dommere.

§ 19. Dommen, der afsiges i et offentligt retsmøde ved oplæsning af domsslutningen, skal ledsages af grunde, men ikke indeholde oplysning om de forskellige meninger under afstemningen.

Stk. 2. Ved dommen skal det pålægges den tabende part at betale et beløb til delvis dækning af Arbejdsrettens omkostninger. Retten kan undtagelsesvis pålægge begge parter at betale en del af beløbet.

§ 20. Retsplejelovens bestemmelser om virkningen af en parts udeblivelse, om adgangen til genoptagelse af borgerlige sager, der er afgjort ved udeblivelsesdom, og om ekstraordinær genoptagelse af borgerlige sager finder tilsvarende anvendelse i sager, der behandles af Arbejdsretten.

Stk. 2. Arbejdsrettens formandskab kan undtagelsesvis tillade, at sager, der efter § 16, stk. 3, er afgjort af retsformanden, genoptages, når:

- 1) det må anses for overvejende sandsynligt, at sagen uden ansøgerens fejl har været urigtigt oplyst, og at sagen efter en genoptagelse vil få et væsentligt forskelligt resultat,
- 2) det må anses for givet, at ansøgeren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for ham indgribende tab, og
- 3) omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse.

§ 21. Arbejdsrettens domme kan fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme.

Stk. 2. Forlig indgået for Arbejdsretten, beslutninger efter § 16, stk. 3, og afgørelser ved mæglings- og organisationsmøder samt ved faglige voldgiftsretter og afskedigelsesnævn kan fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om fuldbyrdelse af forlig.

Stk. 3. Retsplejelovens bestemmelser vedrørende indsigelser mod rigtigheden af domme m.v., der fremsættes under tvangsfuldbyrdelsen, finder tilsvarende anvendelse for indsigelser, der fremsættes under fuldbyrdelsen af Arbejdsrettens domme, kendelser og beslutninger.

§ 22. Er der ikke mellem overenskomstparterne vedtaget betryggende regler til afgørelse af uenighed af faglig karakter, anses bestemmelserne i den til enhver tid mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark aftalte Norm for regler for behandling af faglig strid at være gældende mellem parterne.

§ 23. Loven træder i kraft den 1. marts 1997.

Stk. 2. Lov nr. 317 af 13. juni 1973 om Arbejdsretten ophæves.

Stk. 3. Indtil der med virkning fra 1. januar 1998 er foretaget beskikkelse efter § 3, forbliver de nu siddende ordinære dommere i virksomhed. Rettens nuværende formandskab forbliver siddende, indtil nyt formandskab er beskikket efter § 4. Rettens nuværende sekretær forbliver siddende, indtil en sekretariatsleder er udnævnt efter § 5.

Stk. 4. De ved lovens ikrafttræden foreliggende uafgjorte sager samt sager, hvor fællesmøde er afholdt eller begæret afholdt før den 1. marts 1997, men som anlægges for Arbejdsretten efter denne dato, afgøres efter de hidtil gældende regler.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den gældende lov om arbejdsretten er offentliggjort i lovtidende som lov nr. 317 af 13. juni 1973.

I sommeren 1995 opstod debat om Arbejdsrettens overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, blandt andet som følge af et verserende klagemål ved Den Europæiske Menneskerettighedskommission.

Under debatten er der bl.a. sat spørgsmålstegn ved, om Arbejdsretten opfylder kravene i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 til en »upartisk og uafhængig domstol«. Også spørgsmålet om den manglende individuelle søgsmålskompetence er blevet inddraget i debatten. Debatten gav anledning til, at Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening i fællesskab udarbejdede et forslag til ændring af lov om arbejdsretten.

På baggrund af debatten og på baggrund af det ønske om ændring af loven, som således blev tilkendegivet, nedsatte arbejdsministeren den 1. december 1995 et udvalg bestående af repræsentanter for regeringen, arbejdsmarkedets parter og Arbejdsretten til at udarbejde et forslag til revision af loven.

Udvalget afgav i maj 1996 betænkning nr. 1318/96 til arbejdsministeren.

Det fremgår af betænkningen, at udvalget har været enige om, at udvalgets opgave er begrænset til at fremkomme med forslag til en revision og ajourføring af den gældende arbejdsretslov inden for det bestående processystem, navnlig med henblik på at sikre, at dette er i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, Danmark har påtaget sig.

Udvalget har endvidere fundet det hensigtsmæssigt at modernisere lovteksten, og at indføre regler om procesmåden ved Arbejdsretten.

Forslaget tager i første række sigte på at sikre, at Arbejdsretten med den fornødne sikkerhed lever op til kravene til en uafhængig og upartisk domstol i art. 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det foreslås på denne baggrund at ændre de gældende regler om, at organisationerne vælger Arbejdsrettens ordinære dommere. I stedet udpeges dommerne af arbejdsministeren efter indstilling fra

organisationer og myndigheder, jf. § 3 og bemærkningerne til denne bestemmelse. Funktionsperioden for de ordinære dommere foreslås forlænget fra 3 til 5 år.

Det foreslås endvidere, at de gældende regler om, at formandskabet vælges af de ordinære dommere, ændres, således at arbejdsministeren beskikker formandsskabet efter indstilling fra de ordinære dommere.

For alle Arbejdsrettens dommere foreslås det at præcisere de gældende, ulovbestemte habilitetsregler, jf. § 6 og bemærkningerne til denne bestemmelse.

Under hensyn til, at Arbejdsrettens sammensætning i den enkelte sag kan opleves som partisk af organisationer uden for hovedorganisationerne og af uorganiserede arbejdsgivere, foreslås det, at parter, som ikke efter § 3 har indstillingsret med hensyn til ordinære dommere, kan forlange, at sagen afgøres af formandskabet alene, jf. § 8, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

På baggrund af Arbejdsretsudvalgets drøftelser om den enkelte lønmodtagers adgang til selv at indbringe sager omfattet af Arbejdsrettens kompetence for de almindelige domstole, foreslås det at lovfæste den gældende Højesteretspraksis på dette område, jf. § 11, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Der foreslås desuden en række sproglige moderniseringer af den gældende lovtekst fra 1973, samt at erstatte de sporadiske bestemmelser om procesmåden ved Arbejdsretten i §§ 15-19 i den gældende lov med §§ 14-20. Disse bestemmelser er affattet med retsplejeloven som forbillede.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle eller administrative konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Forslagets § 1 er ny.

Formålet er at understrege Arbejdsrettens karakter af en egentlig domstol med en speciel kompetence. Om baggrunden herfor henvises til arbejdsretsudvalgets overvejelser og konklusioner i kapitel 5, punkt 5.1 i betænkning nr. 1318/96. Det fremgår blandt andet heraf, at Arbejdsretten har en række af de kendetegn, man normalt forbinder med en domstol, og at Arbejdsretten i proceslitteraturen betragtes som en særlig domstol på linje med f.eks. Rigsretten.

Forslagets stk. 2 svarer med enkelte ændringer af redaktionel karakter til gældende lovs § 13, stk. 1.

Til § 2

Efter forslaget forhøjes antallet af suppleanter for de ordinære dommere fra 28 til 31. I øvrigt svarer forslaget med redaktionelle ændringer til § 1 i den gældende lov. Den foreslåede forhøjelse af antallet af suppleanter skyldes ønsket om at forlade hidtidig praksis, hvorefter det undertiden har været nødvendigt at konstituere dommere ad hoc til den enkelte sag, efter at denne var berammet til domsforhandling. [Om en sådan praksis er forenelig med EMRK artikel 6 har givet anledning til tvivl].

Det foreslås, at de 3 yderligere suppleanter beskikkes efter indstilling fra LO, jf. bemærkningerne til forslagens § 3.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse erstatter § 3 i den gældende lov.

Artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention stiller krav om, at en domstol skal være uafhængig og upartisk. De foreslåede ændringer af §§ 3 og 4 skal sikre, at Arbejdsretten opfylder konventionens krav om uafhængighed, medens den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 2, skal sikre, at Arbejdsretten opfylder kravet om upartiskhed. Om det nærmere indhold af disse krav henvises til redegørelsen i kapitel 4, punkt 4.2 i betænkning nr. 1318/96. Det fremgår heraf, at der ved vurderingen af, om uafhængighedskravet er opfyldt, tages hensyn til blandt andet, hvor lang tid dommerne udnævnes eller beskikkes for, hvem der foretager udnævnelsen

eller beskikkelsen, og om arbejdet som dommer er lønnet.

For at sikre, at rettens sammensætning opfylder uafhængighedskravet, foreslås det, at de gældende regler om valg af ordinære dommere og suppleanter for en 3-årig periode med mulighed for genvalg ændres, således at de pågældende i stedet beskikkes af arbejdsministeren efter indstilling af de organisationer og myndigheder, som efter gældende lov vælger de ordinære dommere og suppleanter. Det foreslås endvidere, at funktionsperioden forlænges fra 3 til 5 år med mulighed for genbeskikkelse.

Indstillingen om beskikkelse af ordinære dommere og suppleanter skal alene omfatte det antal personer, som de pågældende organisationer og myndigheder hver især har ret til at indstille. Det forudsættes, at arbejdsministeren følger indstillingerne.

Efter forslagens stk. 2 skal indstillingerne som hidtil meddeles rettens sekretariat, hvorefter indstillingerne af retten fremsendes til arbejdsministeren.

Det er fundet overflødigt i lovteksten at gentage bestemmelsen i gældende lovs § 5, stk. 1, men er forudsat som selvfølgelig, at arbejdsministeren ved beskikkelse på egen hånd som følge af manglende indstilling skal tage hensyn til ligelig repræsentation af arbejdsgiver- og lønmodtagerinteresser.

Som omtalt i bemærkningerne til § 2, foreslås det, at beskikkelse af de 3 yderligere suppleanter skal ske efter indstilling af LO, der under udvalgsarbejdet har tilkendegivet et behov for en sådan udvidelse for at undgå anvendelse af dommere, der er udpeget til at deltage i allerede berammede sager.

Til § 4

Forslaget, der træder i stedet for §§ 4 og 7 i den gældende lov, bygger på forslaget fra DA og LO til en ændret affattelse af § 4, jf. bilag 2 i betænkning nr. 1318/96, hvoraf fremgår, at formålet er at sikre, at der ikke opstår spørgsmål om formandskabets habilitet. Herefter skal også formandskabets medlemmer beskikkes af arbejdsministeren. Beskikkelsen sker på grundlag af en indstilling fra de ordinære dommere, der hidtil har valgt formandskabet. Beskikkelsen skal gælde til udløbet af den måned, hvori den pågældende fylder 70 år, medens den gældende valgperiode er 3 år med mulighed for genvalg.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse svarer med redaktionelle ændringer til § 1, in fine, og § 6 i den gældende lov.

Da sekretariatslederen efter forslagens § 16, stk. 2 og 3, kan beklæde retten under forberedende rets-

møder og med parternes samtykke afgøre sagen, foreslås det, at den pågældende skal opfylde de almindelige betingelser for at være dommer. Det samme gælder den, der måtte blive konstitueret i sekretariatslederens forfald.

Det er forudsat, at sekretariatslederen som hidtil beklæder et dommerembede.

Til § 6

Den gældende arbejdsretslov indeholder ikke udtrykkelige regler om, i hvilke tilfælde en dommer må vige sit sæde på grund af speciel inhabilitet.

For formandskabets vedkommende er det imidlertid antaget, at reglerne i retsplejelovens kap. 5 om dommerhabilitet finder anvendelse.

For de ordinære dommeres og for suppleanternes vedkommende gælder i dag den aftale mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De Samvirkende Fagforbund i Danmark, som blev indgået den 15. marts 1948. Aftalen er optaget som bilag 5 til betænkning nr. 1318/96.

Arbejdsretsudvalget har fundet, at Arbejdsrettens status som domstol må føre til, at der i arbejdsretsloven optages udtrykkelige bestemmelser om dommeres inhabilitet. De foreslåede bestemmelser herom indeholder i stk. 1, en henvisning til retsplejelovens habilitetsregler for dommere og i stk. 2 og 3 bestemmelser, der skal sikre, at habilitetsspørgsmålet i givet fald bliver afgjort så tidligt som muligt.

For så vidt angår de ordinære dommere og suppleanter vil principperne i aftalen fra 1948 fortsat kunne tjene som fortolkningsbidrag ved afgørelsen af, om der foreligger inhabilitet efter retsplejelovens regler.

Som hidtil kan selve den omstændighed, at en ordinær dommer eller suppleant eksempelvis er medlem af LO's forretningsudvalg, således ikke bevirke inhabilitet i sager, der anlægges af eller mod LO.

Habilitetsindsigelser kan gøres gældende på et hvilket som helst tidspunkt under processen, men bør fremsættes før domsfrohandlingens begyndelse.

Til § 7

Forslaget svarer med redaktionelle ændringer til § 8, stk. 1, 1. pkt., i den gældende lov.

Til § 8

Forslagets stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til § 8, stk. 1, 2. og 3. pkt. i den gældende lov.

Det foreslåede stk. 2. bygger på forslaget fra DA og LO til en ny bestemmelse, hvorefter parter, som ikke er tilknyttet en af de i § 3, stk. 1, nævnte organi-

sationer eller myndigheder, får mulighed for at begære sagen afgjort af formandskabet alene, jf. bilag 2 til betænkning nr. 1318/96.

Bestemmelsen tilsigter at fjerne den tvivl, der måtte være om, hvorvidt Arbejdsrettens sammensætning i den enkelte sag lever op til kravet om en upartisk domstol i EMRK art. 6. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i kapitel 4, navnlig punkt 4.2.2, og i kapitel 5, punkt 5.2 i betænkning nr. 1318/96, hvoraf fremgår, at der i udvalget har været enighed om, at den foreslåede bestemmelse vil sikre en upartisk og uvildig sammensætning af retten.

Til § 9

Forslaget svarer til gældende lovs § 9 med tilføjelse af nr. 6 i stk. 1, hvorefter tvister om forligsmændenes kompetence afgøres af Arbejdsretten, jf. forligsmandslovens § 15, stk. 2. Tilføjelsen er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 1, hvorefter rettens domsmyndighed omfatter »behandlingen og afgørelsen af de i § 9 omhandlede sager«. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 3, foreslås tydeliggjort ved tilføjelsen om, at 5-dages fristen regnes fra modtagelsen af det varsel – det være sig 1. eller 2. varsel – mod hvis formelle og/eller materielle lovlighed der protesteres.

Til § 10

Forslaget er en uændret gentagelse af § 10, stk. 1, i den gældende lov.

Efter den gældende § 10, stk. 2, kan retten afvise en sag, såfremt den skønnes at være af så ringe betydning, at den ikke står i rimeligt forhold til de med behandlingen forbundne omkostninger. Da bestemmelsen aldrig har været anvendt i praksis, foreslås det at lade bestemmelsen udgå.

Til § 11

Forslagets stk. 1 svarer til § 11, stk. 1, i den gældende lov.

Det foreslåede stk. 2 om lønmodtageres individuelle søgsmålskompetence bygger på forslaget fra DA og LO til en ændret affattelse af gældende lovs § 11, stk. 2, jf. bilag 2 til betænkning nr. 1318/96. Det fremgår heraf, at de to hovedorganisationer har fundet det hensigtsmæssigt at omforme bestemmelsen i lyset af Højesterets dom gengivet i U 1994.953. Arbejdsretsudvalget har været enige om at følge forslaget fra DA og LO, jf. bemærkningerne i kapitel 5, punkt 5.4. i betænkning nr. 1318/96.

Organiserede lønmodtagere kan herefter anlægge sag ved de almindelige domstole om påståede løn-

godehavender m.v., der støttes på en kollektiv overenskomst, når vedkommende organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet eller opgiver at føre en påbegyndt sag herom til afslutning. Det må eksempelvis anses for godtgjort, at vedkommende organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af et krav, hvis lønmodtageren kan dokumentere, at denne skriftligt har anmodet organisationen om at behandle sagen, og organisationen enten har afslået at føre sagen eller ikke har reageret inden for en rimelig tid.

Organiserede lønmodtagere vil derimod være afskåret fra at anlægge sag ved de almindelige domstole om krav, der udspringer af overenskomsten, når sagen er eller agtes rejst ved Arbejdsretten og afsluttes her. Dette gælder også sager om eventuelt bodsanswer i anledning af påståede overenskomstbrud. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i kapitel 4, punkt 4.4, og i kapitel 5, punkt 5.4 i betænkning nr. 1318/96.

Til § 12

Forslaget svarer til § 12 i den gældende lov. De foreslåede redaktionelle ændringer har til formål at lette læsningen.

Til § 13

Forslagets stk. 1 om procesparterne ved Arbejdsretten svarer til § 14 i den gældende lov.

Arbejdsretsudvalget har drøftet den eksisterende procesordning, og der er enighed om, at denne bør opretholdes. Spørgsmålet om søgsmålskompetencen ved Arbejdsretten skal ses i sammenhæng med hele det fagretlige system, som går ud på, at enhver konflikt behandles på stadigt højere niveauer, indtil den er løst. De fleste sager løses naturligvis allerede på virksomhedsniveau, andre på forskellige mellemniveauer og kun de allerfærreste sager når frem til Arbejdsretten. Denne sorteringsmekanisme fungerer erfaringsmæssigt godt, og arbejdsretsudvalget har fundet, at ordningen bør opretholdes.

Hertil kommer, at det nuværende system medfører, at der i hovedorganisationerne opsamles en meget betydningsfuld tværgående viden om arbejdsretlige spørgsmål.

Forslagets stk. 2 svarer med redaktionelle ændringer til § 17, 1. pkt., i den gældende lov.

Til §§ 14-20

De foreslåede bestemmelser i §§ 14-20, der omhandler procesmåden ved Arbejdsretten, er affattet med retsplejeloven som forbillede og erstatter de sporadiske bestemmelser herom i §§ 15-19 i den gældende lov. Om baggrunden for forslaget henvises til kapitel 5, punkt 5.5 i betænkning nr. 1318/96.

Til § 16

Til forslagens stk. 2 bemærkes, at det er forudsat, at retten under de forberedende møder på ordinære retsdage som hidtil beklædes af et medlem af formandskabet og ikke af sekretariatslederen.

Til § 19

Arbejdsretsudvalgets drøftelser vedrørende dissenser og ankeadgang er kort refereret i kapitel 5, punkt 5.6. og 5.7. i betænkning nr. 1318/96, hvortil der henvises.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 svarer i realiteten til gældende lov sammenholdt med Arbejdsrettens praksis. Det vil således kun rent undtagelsesvis kunne forekomme, at det pålægges en tabende part at betale sagsomkostninger til modparten.

Til § 20

Som et nyt stk. 2 foreslås indsat en bestemmelse svarende til retsplejelovens § 399, stk. 1, vedrørende ekstraordinær genoptagelse. Betingelserne i stk. 2 er kumulative.

Til § 21

Den foreslåede bestemmelse svarer til § 20 i den gældende lov.

Bestemmelsen skal sammenholdes med retsplejelovens § 501, stk. 2, hvorefter blandt andet indsigelser mod rigtigheden af domme og mod indenretlige forlig ikke kan gøres gældende under tvangsfuldbyrdelsen.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse svarer med visse udeladelser til § 22 i den gældende lov. Udeladelserne skyldes et ønske fra DA og LO, der overvejer ændringer i Normen.

Ændringsforslag

til

Forslag til Lov om Arbejdsretten

§ 23, stk. 4 affattes således:

“De ved lovens ikrafttræden verserende sager skal behandles efter de nye regler, jf. dog stk. 3.”

Bemærkninger

Bestemmelsen skal sikre, at de sager, der er indbragt for Arbejdsretten før 1. marts 1997 og endnu ikke er færdigbehandlet, skal behandles efter de nye regler. Herved vil bl.a. uorganiserede arbejdsgivere og lønmodtagerorganisationer, der ikke har indflydelse på valg af ordinære dommere, have mulighed for at benytte det nye regelsæt, hvorefter en part kan vælge, at formandskabet alene træffer afgørelsen.